

INTERNATIONELLA ENGELSKA SKOLAN

Kvalitetsrapport 2022/2023

"Vi vill ge varje elev – oavsett bakgrund – förutsättningar att nå högt ställda kunskapsmål och navigera i en internationell miljö."

INNEHÅLL

*Kvalitetsrapport
2022/2023*

Skolchef: "Kvalitet är det som gör att våra skolor blir förstahandsval"	4
IES i korthet	6
VD-ord: "IES etos lika relevant idag – och i framtiden – som för 30 år sedan"	8
Strukturerade processer för att säkerställa och förbättra kvalitet	11
IES Jönköping: "Jag har gått från problemlösare till att bli ledare"	20
IES Eskilstuna: "Din bakgrund definierar inte vem du är"	22
IES Östersund: "När grit inte räcker övergår jag till sisu"	25
Lågstadiet och fritids: "Vi lägger grunden för ett livslångt lärande"	26
IES firar 30 år	28
Barbara Bergström: "Stolt över att ha förändrat livet för så många elever"	30
Generation Alpha: "Nya krav på skolan med elever som är hyperindividualister med sociala medier som livsstil"	33
Satsning på ökat läsande: "Vår uppgift är att utveckla läskunnigheten"	34
Årets Lärare: "Viktigt att skapa en relation med sin klass"	36
IES organisation: Miljö som främjar engagemang	38
Forskare: "Sverige har ett av de mest likvärdiga skolsystemen i OECD"	42

KVALITETSRAPPORT FÖR INTERNATIONELLA ENGELSKA SKOLAN 2022-2023

Välkommen till Internationella Engelska Skolans kvalitetsrapport för skolarbetet 2022-2023.

IES grundades för 30 år sedan med en verksamhet baserad på respekt för eleverna och en strävan att erbjuda en skoltid som ger dem bästa möjliga redskap för vuxenlivet – både i form av kunskap och sociala färdigheter. Varje elev måste få möjlighet att nå sin fulla potential, oavsett bakgrund. Att lyckas med det ser vi som vårt främsta mått på kvalitet.

Vi har arbetat systematiskt med våra kvalitetsprocesser under många år i syfte att kartlägga hur vi lyckas – och var det finns utrymme för förbättring. Dessa processer har utvecklats och förfinats under de tre decennier som vår verksamhet har varit i gång. Sedan läsåret 2020-2021 har vi sammanfattat detta arbete i en årlig kvalitetsrapport.

Vi har vuxit kontinuerligt sedan starten 1993 och är idag en av de största friskolorna i Sverige med 46 skolor och 32 000 elever. En av våra framgångsfaktorer är att vi ser till varje individs behov och aldrig ger upp när det gäller någon elev. De som behöver stöd ska få stöd och de som behöver utmaningar ska få det.

Vår organisation är baserad på tre starka principer som tillsammans bildar vårt etos, det vill säga övertygelse. En av dessa är att ha höga akademiska förväntningar på varje elev. En annan är att ge eleverna möjlighet att inte bara lära sig engelska, utan att behärska språket så bra att de kan fortsätta studera och arbeta på engelska – nyckeln till världen. Vi strävar också ständigt efter att skapa en lugn och trygg miljö som främjar inläring.

Nu när vår verksamhet går in på sitt fjärde decennium fortsätter vi vårt arbete med att kontinuerligt förbättra kvaliteten och bli en ännu bättre skola för våra elever. Skolan fyller en av de viktigaste funktionerna i samhället och en skolgång med hög kvalitet är avgörande för våra barns framtidsutsikter.

Robin Kirk Johansson, skolchef:

”KVALITET ÄR DET SOM GÖR ATT VÅRA SKOLOR BLIR FÖRSTAHANDSVAL”

Hög kvalitet i skolan kräver noggrannhet i varje detalj. Det säger Robin Kirk Johansson, skolchef på IES. ”Vår princip är att länka samman det akademiska arbetet med elevvård för att skapa en kultur där vi har elevens bästa som utgångspunkt för allt vi gör – och ett synsätt att varje elev är allas elev och ansvar.”

Utmärkande för en bra skola med hög kvalitet är att skoltiden blir en positiv språngbräda ut i livet. Grundläggande för att lyckas är att eleverna når kunskap genom begåvade lärare med förmåga att möta olika individer på det sätt som just den eleven behöver – och dessutom i en lugn och trygg miljö som möjliggör inläring, enligt Robin Kirk Johansson.

– Utvecklingen av processer för att säkerställa kvaliteten i vår verksamhet har pågått ända sedan starten för 30 år sedan, men arbetet har kontinuerligt blivit alltmer strukturerat under årens lopp, säger hon.

– Ett viktigt steg togs 2008, då vi introducerade våra årliga kvalitetsenkäter riktade mot elever, lärare och föräldrar och som sedan dess har utgjort en grund för vårt kvalitetsarbete. Mot bakgrund av svaren, där vi mäter både ”hårda” värden, det vill säga akademiska resultat, och ”mjuka” värden, det vill säga hur skolmiljön upplevs, kan vi fokusera på att hitta sätt för att på ett effektivt sätt åtgärda eventuella brister.

– Sedan ett par år tillbaka har vi dessutom använt oss av ett nytt verktyg – *Academic Dashboard* – där både vi som huvudman och våra skolor kan se och jämföra bland annat hur betyg sätts samt följa resultat på individnivå. Det hjälper oss att snabbt sätta in stöd till enskilda elever och att säkra betygsintegriteten i varje skola.

HUR SER MÅLEN UT IDAG FÖR KVALITETSARBETET PÅ IES?

– Först och främst att ständigt öka andelen elever behöriga till gymnasiet samt att i vår gymnasieverksamhet ge fler elever möjlighet att studera på universitet.

– Andra mål är att kontinuerligt prestera bättre på de nationella proven liksom att alltid sträva efter betygsintegritet. De nationella proven är de bästa oberoende kunskapsindikatorerna vi har i Sverige – och vi vill alltid vara bättre än det nationella genomsnittet. Det är viktigt att vi har en bra korrelation mellan resultaten på dessa prov och de slutbetyg vi sätter. Dessa överensstämmer till allt högre grad, vilket är mycket positivt.

– Dessutom att fler föräldrar, medarbetare och framför allt elever rekommenderar oss. För att lyckas måste eleverna tycka om att gå till skolan, tycka att lektionerna är intressanta och uppskatta sina lärare – det är det yttersta beviset på kvalitet i vår verksamhet.

– Kvalitet för föräldrar är att få kontinuerlig information om hur deras barn trivs och presterar i skolan. Där är mentorernas månadssamtal mycket viktiga. Men det är också viktigt med fysiska möten; att få föräldrarna att besöka skolorna. Pandemin innebar att många vände sig vid digitala kontakter och vi har haft svårt att få tillbaka föräldrarna efter det. Det är ett mål framöver.

– För lärare handlar kvalitet bland annat om att känna att de utvecklas i sitt arbete, har karriärmöjligheter samt stöd från ledning, lärarkollegor och övrig personal.

VILKA FAKTORER SER IES SOM VIKTIGAST FÖR ATT UPPNÅ KVALITET?

– Enskilt viktigast är ett tydligt och starkt ledarskap. Det är rektorerna på våra skolor som är kulturbärare och har ansvar för att se till att verksamheten lever upp till våra kvalitetskrav. För att säkerställa det har vi dels en noggrann ▶

urvalsprocess när det gäller tillsättningen av rektorer, där vi väljer bland både interna och externa kandidater, dels en omfattande satsning på utbildning av rektorerna. De måste veta vad vi menar med kvalitet och hur det ska uppnås. Vi lägger ned mycket arbete på att hjälpa rektorerna på olika sätt. Vi upprättar bland annat en kvalitetskalender, så de vet vad – och när – de måste göra något relaterat till formellt kvalitetsarbete under skolåret.

– IES struktur har alltid byggt på team med tydliga ledare. Lärarteamet har till exempel en ledare för ämnet för att stötta de övriga lärarna inom det ämnet, head of department. Lärarna för varje årskurs är också organiserade under en ledare, head of year.

– Det handlar också om ledarskap i klassrummet, liksom i korridorerna. Jag är övertygad om att närvaro av starka vuxna och tydliga regler skapar trygghet för eleverna. Och trygghet skapar trivsel. Det är också viktigt att varje elev känner sig sedd och uppskattad. Alla behöver få känna sig omtyckta.

– För att uppnå kvalitet måste vi ha omsorg om varje detalj, att vi skapar en kultur där det akademiska flätas samman med elevvård och där elevens bästa styr allt vi gör. Varje elev måste vara allas elev och ansvar.

MÅL FÖR KVALITETSARBETET FRAMÖVER?

– Att säkerställa betygsintegritet är något vi kontinuerligt arbetar med, det är så viktigt för våra elevers framtid.

– Vi måste också bli ännu tydligare med vad vi definierar som riktigt god undervisning. Som huvudman vill vi inte bestämma vad som sker i klassrummet, men vi måste erbjuda lärarna redskap och idéer som gör att de kan utveckla sin undervisning – det är en vetenskap, men också en konst. När vi besöker klassrummen under våra kvalitetsbesök ser vi många exempel på engagerande undervisning och fantastiska lärare. Det är viktigt att det sprids så att de kan inspirera sina kollegor. Lärarna och undervisningen i klassrummen med elever utgör IES ryggrad och främsta styrka. Det vi har blivit mest uppmärksammade för är kanske ordning och reda, men det är bara en hygienfaktor och utgör grunden för att åstadkomma god undervisning och bästa möjliga förutsättningar för inlärning.

– När jag arbetade som rektor för IES skola i Borås fick jag en gång frågan av en elev vad jag gjorde hela dagarna. Det fick mig att tänka efter innan jag svarade: "att ägna all min tid, varje dag, åt att du ska få den bästa skoldagen just idag". Det är fortsatt mitt mål som skolchef. //

VI FÖRBEREDER ELEVER FÖR VÄRLDEN

Idag är IES den största fristående aktören inom grundskolan i Sverige. Hösten 2023 hade vi 32 000 elever i 46 grundskolor, från Trelleborg i söder till Skellefteå i norr, samt ett gymnasium. Vi driver tvåspråkiga skolor som följer den svenska läroplanen.

Tre principer definierar livet i våra skolor:

VÅR ÖVERTYGELSE

Att behärska engelska

Engelska är ett världsspråk och att behärska både engelska och svenska på en hög nivå i tidig ålder ger stora fördelar längre fram i livet. Vi tror att det bästa sättet att lära sig ett språk flytande är att omge sig av det. Upp till hälften av undervisningen sker därför på engelska av lärare med engelska som modersmål.

Höga akademiska förväntningar och ambitioner

Vi är övertygade om att alla barn kan lyckas, oavsett bakgrund. Denna övertygelse innebär att vi stöttar varje elev så att de kan nå sin fulla potential. Vi arbetar målmedvetet för att samtliga elever ska bli ansvarstagande medmänniskor med självförtroende och ambition att använda sin begåvning.

En lugn och trygg skolmiljö

Vi har tydliga strukturer och förväntningar eftersom det skapar tryggare elever. Det är i sin tur en förutsättning för att lära sig och det signalerar respekt för värdet av utbildning. Vi skapar en trygg och stimulerande skolgång med ömsesidig respekt, samtidigt som vi engagerar oss i våra elever och förbereder dem för att lyckas i livet.

32 000

elever

51%

flickor

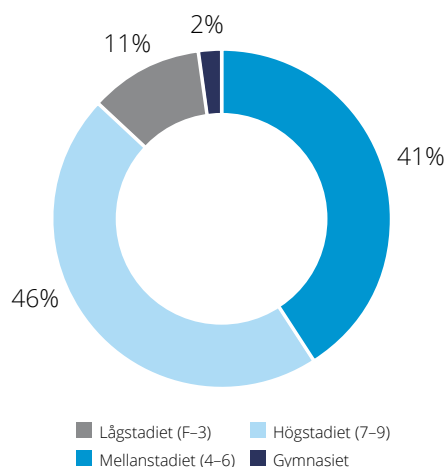
47%

har utländsk bakgrund

74%

av eleverna har minst en förälder med eftergymnasial utbildning

FOKUS PÅ GRUNDSKOLAN
I Sverige bedriver IES skolverksamhet från förskoleklass till och med gymnasiet.

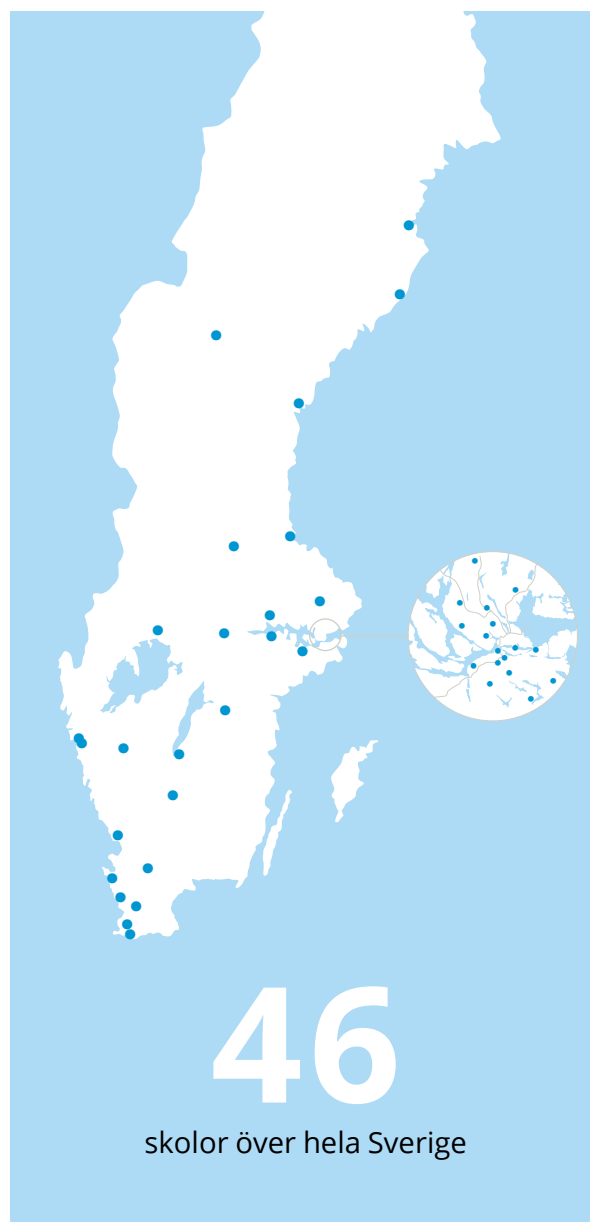

50%

Upp till hälften av undervisningen sker på engelska och omkring hälften av lärarna har engelska som förstaspråk.

3 600

IES har cirka 3 600 anställda, varav 2 300 lärare.

Lars Jonsson, VD:

“IES ETOS LIKA RELEVANT IDAG – OCH I FRAMTIDEN – SOM FÖR 30 ÅR SEDAN”

Förändringarna har varit stora sedan vi startade vår verksamhet för tre decennier sedan. Det handlar om antalet skolor, geografisk spridning och förändringar i omvärlden. Men en sak har inte förändrats – och det är vårt etos och våra värderingar. Vi är lika övertygade idag, som då, om att framgången för våra elever vilar på goda kunskaper i engelska, att det råder arbetsro på lektionerna för att ge möjlighet att ta in kunskap samt att vi har höga akademiska förväntningar på varje individ. Det är vårt etos som har gjort oss framgångsrika inom svensk skola – och som kommer att prägla vår verksamhet även framöver.

IES har som mål att ge varje enskild elev möjlighet att utvecklas till sin fulla akademiska potential – och samtidigt medverka till att skapa en individ som är socialt begåvad och kan hantera motgångar och besvikelser i livet. Det här har präglat vår verksamhet ända sedan Barbara Bergström öppnade den allra första Engelska skolan i Roslagstull i Stockholm för 30 år sedan.

TOLERANTA I PRAKTIKEN

En skillnad, jämfört med då, är att världen blir alltmer polariserad. Mot den bakgrunden blir vår internationella prägel ännu viktigare, eftersom vi skapar en mötesplats för elever med helt olika bakgrunder, både när det gäller socioekonomiska förhållanden och geografiskt ursprung. Vi har dessutom lärare från många olika länder, som blir goda förebilder och öppnar världen för eleverna. Det är en sak att försöka lära sig att bli tolerant – vi är

toleranta i praktiken. Det är något som jag är stolt över. Kan vi göra våra olikheter till en styrka har vi nått långt.

Förändringarna i samhället innebär att vi måste fråga oss varje dag hur vi ska utveckla verksamheten för att nå våra mål. Förutsättningarna skiljer sig dessutom beroende på hur elevsammansättningen ser ut i varje enskild skola.

Akademisk framgång kräver en trygg och lugn skolmiljö. En utmaning är att våra barn och tonåringar befinner sig i något av en perfekt storm.

Dels har vi gått igenom en pandemi med allt det innebar av minskade sociala kontakter. Dels finns det en ökande mental ohälsa bland våra barn och ungdomar, inte minst orsakad av alla sociala medier som kräver ständig uppkoppling och som får många att sova sämre. Dessutom rör sig barn allt mindre redan från elva års ålder, enligt nya undersökningar. Då blir det ännu viktigare att skolan är en ►

trygg fristad. Under en skolvecka tillbringar våra elever mer tid i skolan än i hemmet, särskilt om de går på fritids. För elever med ett otryggt hem blir skolan dessutom den plats där de ska få många behov tillfredsställda. Neurovetenskapen visar att om man är otrygg så fungerar inte arbetsminnet – och då blir det omöjligt att lära sig något.

DET VIKTIGA LEDARSKAPET

Det här är en viktig anledning till varför vi lägger så stor vikt vid att trygga vuxna ständigt ska vara synliga och närvarande på våra skolor. Skolledaren ska vara en förebild – både för eleverna och medarbetarna. Det krävs ett närvarande ledarskap; att rektor står utanför skolan och hälsar på eleverna, besöker lektionerna, sitter ner och ställer frågor till eleverna på lunchen. När omvärlden stormar blir detta ännu viktigare.

PÅVERKAT SYNEN PÅ KVALITET OCH KUNSKAP

När IES startade sin verksamhet var den på många sätt politiskt inkorrekt. Men med åren har mycket av det som då introducerades blivit möjligt – och till och med självklart – i svensk skola. Det handlar bland annat om mobilförbud, betygsfrågan och mätningen av kunskap. Idag har IES 28 skolor som sätter betyg i årskurs 4 – vilket numera även görs på ytterligare ett 20-tal skolor i Sverige.

IES är också förespråkare av förädlingsvärde (*value added*), det vill säga att mäta skolans bidrag till elevernas utveckling. Detta har anammats av både ett antal kommuner och andra friskolor.

Det är ändå lugna och trygga klassrum som många förknippar med IES. Detta har många andra skolor tagit efter. Det handlar inte om att det ska vara knäpptyst i klassrum eller korridorer. Lek tillsammans med kompisarna är också en viktig del av skoldagen. Men vi tummar inte på att en lugn arbetsmiljö är

en förutsättning för inläring, och på att varje elev ska kunna känna sig trygg i hela skolan, i varje del av skoldagen. Visst är det en fostransaspekt, men det handlar främst om att vi ska kunna ägna oss åt kunskapsuppdraget – där lärare kan undervisa och elever ta in kunskap.

SATSAR NEDÅT I ÅLDRARNA

IES skolor har traditionellt riktat sig till årskurs 4-9. Sedan ett par år satsar vi nedåt i åldrarna och vi tar emot elever redan från förskoleklass i allt fler skolor. Det finns flera anledningar till det. Främst handlar det om kvalitet och kunskap. De elever som går hela sin skolgång hos oss får uppleva något unikt; redan från sex års ålder tar de del av vår internationella kultur med respekt för kunskap, skolan,

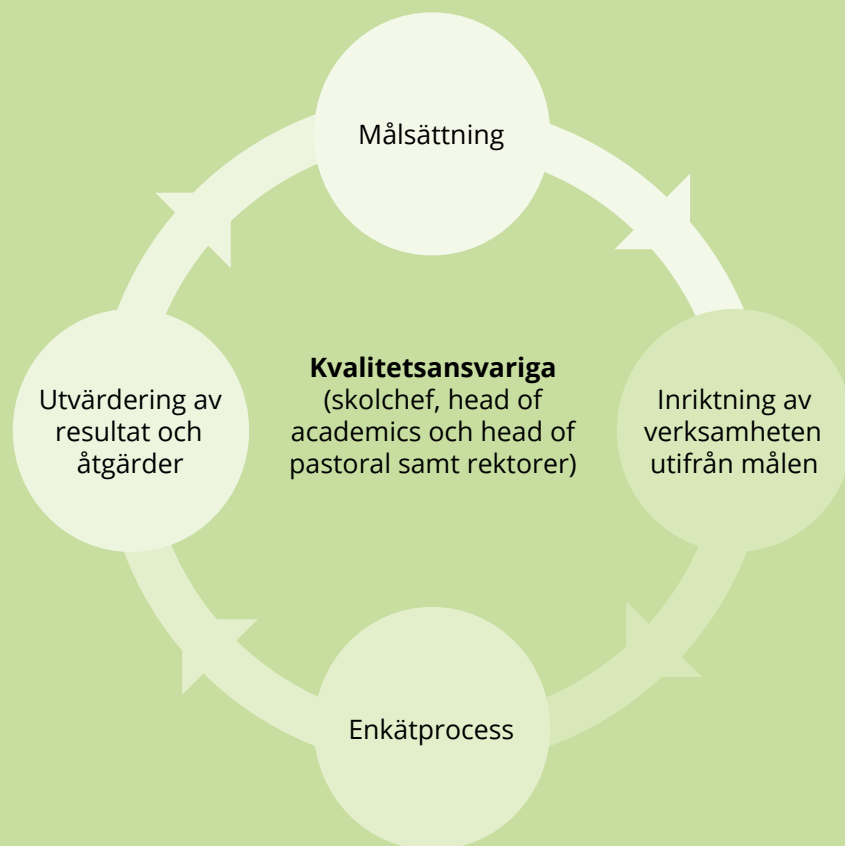
gruppen och sig själva. De får dessutom successivt tvåspråkigheten med sig, från en ålder då de inte ens reflekterar över att ett andra språk kan vara svårt att lära sig. Många föräldrar har länge efterfrågat både förskoleklass och lågstadium och vi är nu glada att i allt större utsträckning kunna erbjuda det.

Under IES historia har det stundtals stormat medialt kring verksamheten. Det som sporrar oss att fortsätta är att vi vet hur viktig roll våra skolor har spelat, och fortsätter att spela, för många elever – både när det gäller deras karriärer och sociala framgång. Jag slås ofta av vilka fantastiska medarbetare vi har som möjliggör detta: engagerade lärare och annan skolpersonal som varje dag ser och bekräftar varje elev – och som är goda förebilder för att hårt arbete lönar sig.

När vi nu ser fram mot nästa kapitel i IES historia finns det en sak som vi vet kommer stå fast: att vårt etos är en förutsättning för att vi ska fortsätta lyckas i vår verksamhet. //

“Vi tummar inte på att en lugn arbetsmiljö är en förutsättning för inläring, och på att varje elev ska kunna känna sig trygg i hela skolan, i varje del av skoldagen.”

IES kvalitetsprocess:

STRUKTURERADE PROCESSER FÖR ATT SÄKERSTÄLLA OCH FÖRBÄTTRA KVALITET

Internationella Engelska Skolans övergripande mål är att ge varje elev – oavsett bakgrund – förutsättningar att nå högt ställda kunskapsmål och navigera i en internationell miljö. De akademiska ambitionerna är höga för varje elev, i varje skola, som IES driver. Men vägen dit måste anpassas efter elevsammansättning och lokala förutsättningar. En grund för att lyckas är att hålla en jämn och hög kvalitet i all verksamhet, enligt samma grundläggande principer.

Internationella Engelska Skolan är en tvåspråkig svensk skola med en internationell profil, där varje elev ges möjlighet att nå högt ställda kunskapsmål och där undervisningen sker i en trygg och lugn miljö. Verksamheten startade 1993 med en skola i centrala Stockholm – vilket innebär att IES läsåret 2023/2024 firar 30-årsjubileum.

Ända sedan starten har verksamheten präglats av samma grundinställning, det vill säga att undervisningen ska vara av hög kvalitet och lärarna ska ha höga akademiska förvänt-

ningar på sina elever, oavsett deras utgångspunkt. En viktig nyckel är att skapa en stöttande, trygg och energifylld miljö som bidrar till en positiv bild av skolan och lärandet. Det handlar med andra ord om både "hård" och "mjuk" kvalitet. För att säkerställa kvaliteten, samt identifiera områden med eventuell förbättringspotential, bedriver IES ett systematiskt arbete med regelbunden utvärdering, åtgärder och uppföljning. Dessa baseras på flera olika indikatorer, däribland enkäter, behörighet till gymnasiet, nationella prov samt antagning till högskola. ▶

IES KVALITETSARBETE GRUNDAR SIG PÅ FYRA INDIKATORER:

Elevenkät

Föräldraenkät

Lärarenkät

Nationella prov

STRUKTURERAD UPPFÖLJNING

Verksamheten präglas av en stark drivkraft att ständigt bli bättre i syfte att uppfylla löftet till föräldrar och elever. Det kan vara svårt att mäta och jämföra olika skolors kvalitet, men ett mått är resultaten på de nationella proven, eftersom dessa prov görs av alla skolor i Sverige. IES har därför under många år främst följt upp resultaten på dessa. IES elevers resultat, sett över tid, ligger omkring 15 procent över riksnittet i ämnena matematik, svenska och engelska. Ett grundläggande mål för IES är att alla elever ska ha möjlighet till fortsatta studier. Läsåret 2022/2023 nådde 94 procent av eleverna gymnasiebehörighet, att jämföra med 85 procent för Sverige som helhet.

STARKT OCH TYDLIGT LEDARSKAP

Ett starkt, lokalt ledarskap i skolorna är en viktig parameter för en trygg och ordnad skolmiljö. Detta är i sin tur en förutsättning för bra studieresultat – det vill säga för att uppnå kvalitet. IES är drivet av sina grundvärderingar och rekryterar ledare som lever och leder efter dessa. Det är rektorernas roll att säkerställa att IES kärnvärden omvandlas till handlingar och beteenden i vardagen, varje dag.

Arbetet bygger på policysamlingen *Basic Defining Policy*, där IES målsättningar, förväntningar och etiska riktlinjer beskrivs. Rektorn är ansvarig för att verksamheten lever upp till dessa.

Varje skola upprättar dessutom skolregler i enlighet med svensk skollag, som uppdateras varje år i samråd med elevrådet och som skrivs under av alla elever och föräldrar. Samtidigt förväntas lärarna agera förebilder för hur dessa ska efterlevas i praktiken.

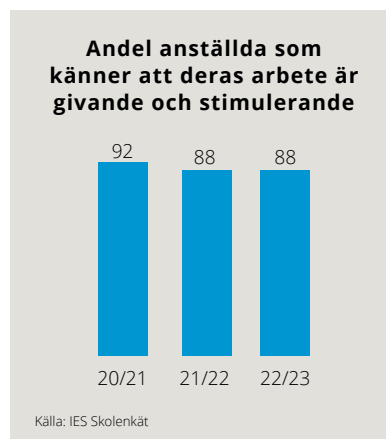
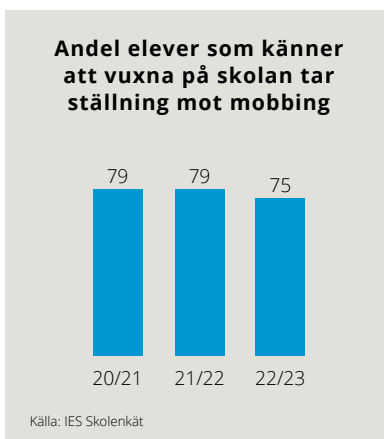
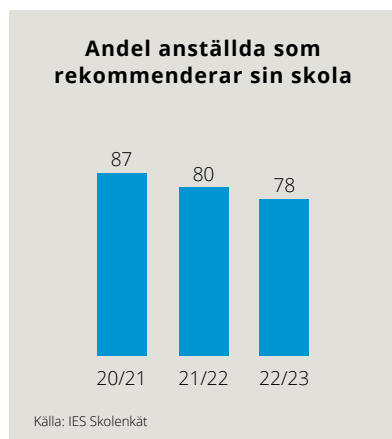
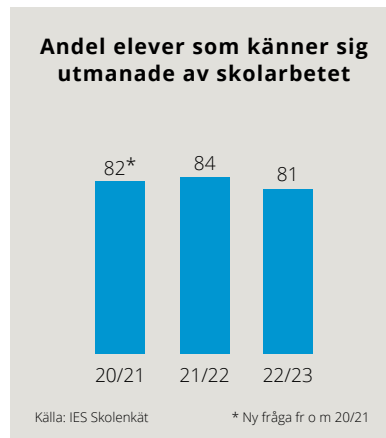
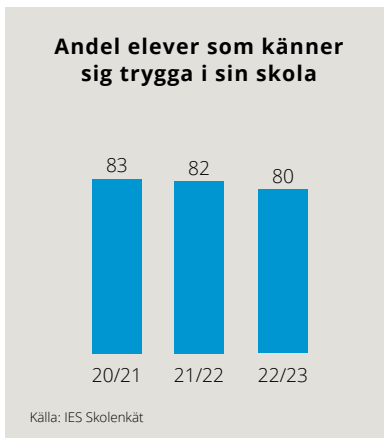
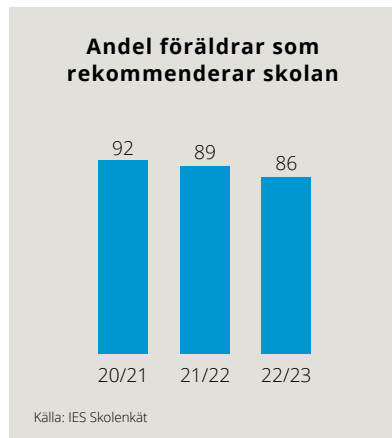
STRUKTURERAD OCH KONTINUERLIG KVALITETSPROCESS

Kvalitetsarbetet sker enligt en noggrant strukturerad, årlig process. Varje skola sätter upp mål och inriktad verksamheten för det kommande läsåret. Målsättningarna är med andra ord lokala, men stäms av mot de gemensamma målen för IES verksamhet. De omfattar både resultat och miljö, det vill säga de dimensioner av kvalitet som definierats av IES.

I april varje år genomförs enkätundersökningar bland elever, föräldrar och medarbetare i syfte att undersöka hur väl verksamheten lever upp till dessa målsättningar. Frågorna utformas efter varje målgrupp i kategorierna akademisk miljö, social miljö (det vill säga trygghet, stöd och studiero) samt skolmiljö. Föräldrar och medarbetare får dessutom svara på frågor om hur väl ledarskapet på skolan fungerar.

Svaren utvärderas under sommaren av skolornas kvalitetsansvariga, det vill säga IES skolchef, head of academics och head of pastoral samt respektive rektor. Eventuella avvikelser mot målen identifieras och en åtgärdsplan utarbetas ▶

STATISTIK FRÅN VÅR ÅRLIGA ANONYMA ENKÄT FÖR LÄRARE, ELEVER OCH FÖRÄLDRAR

YOU FOR HELPING US!

Läsning

13.30-14.15

- Line up
- Hälsningsord
- Första lektionen
- Dagens lektion
- Avslutning

tillsammans med respektive skola i början av läsåret. Detta sammanställs i en rapport som varje skola arbetar med under hela läsåret.

De senaste åren har gett oss ett kvitto på betydelsen av den sociala delen av vår verksamhet. När de fysiska mötena med föräldrar minskade och aktiviteterna för eleverna utanför lektionstid drogs in i samband med pandemin, avspeglades detta både i elevers och föräldrars upplevelse av kvalitet samt deras engagemang i skolorna. Vi fick med andra ord ett tydligt bevis på vikten av en nära kontakt med föräldrarna samt att länka samman det akademiska arbetet med elevvärd; grunden för vår verksamhet alltsedan starten.

Fortfarande märker vi effekterna av detta, bland annat genom svårigheterna att locka tillbaka föräldrar till fysiska besök i skolorna. Vi arbetar därför med att hitta olika aktiviteter för att skapa engagemang samt bjuda in föräldrar och andra till skolorna.

HÖG INTEGRITET I BETYGSÄTTNINGEN

Betygsintegritet kommer högst i IES systematiska kvalitetsarbete. År 2021 infördes en ny form av statistikdatabas,

som både de enskilda skolorna och IES centralt använder för att utvärdera, jämföra och analysera betygsättningen. Eventuella avvikelser i betygsättningen från resultaten på de nationella proven, samt avvikelser från IES snitt samt kommunalt respektive nationellt snitt, undersöks för att säkerställa att lärarna betygsätter på ett korrekt sätt. IES kvalitetssystem möjliggör uppföljning i flera olika dimensioner, bland annat för varje elev, skola, årskurs och ämne. Det möjliggör också jämförelse över tid.

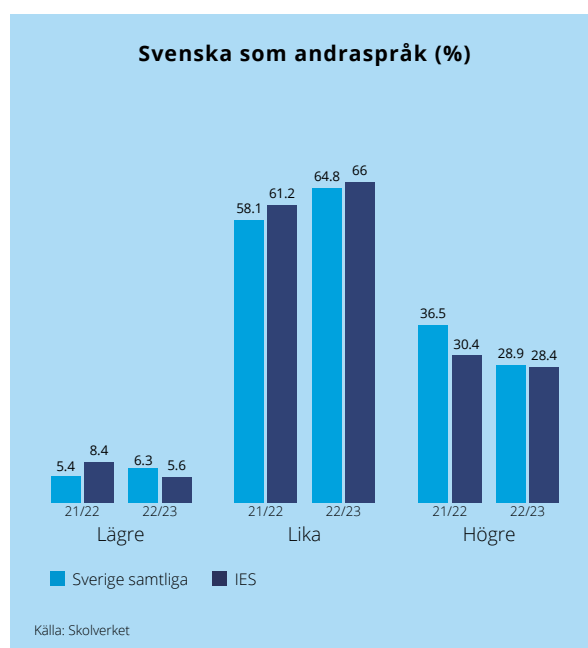
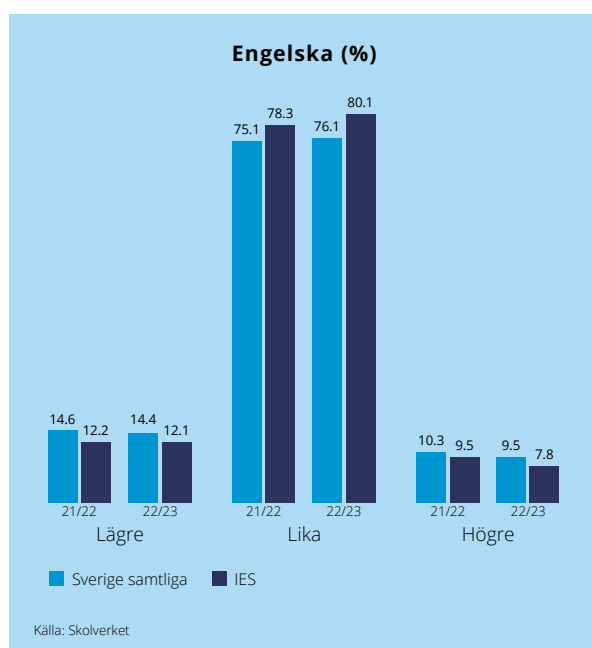
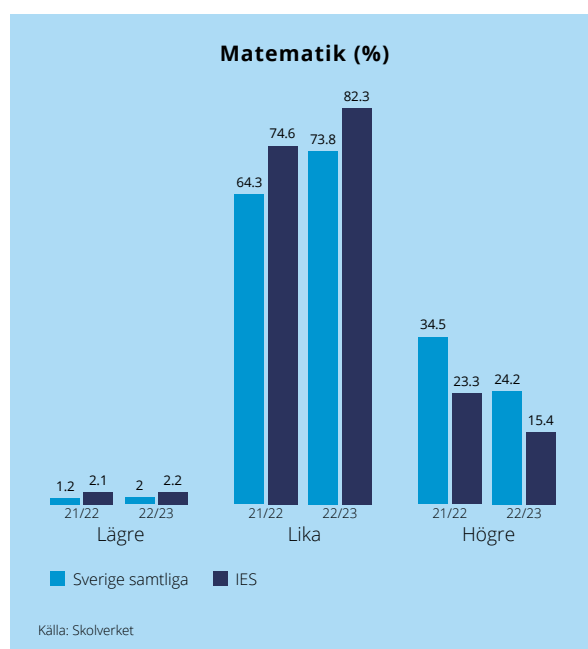
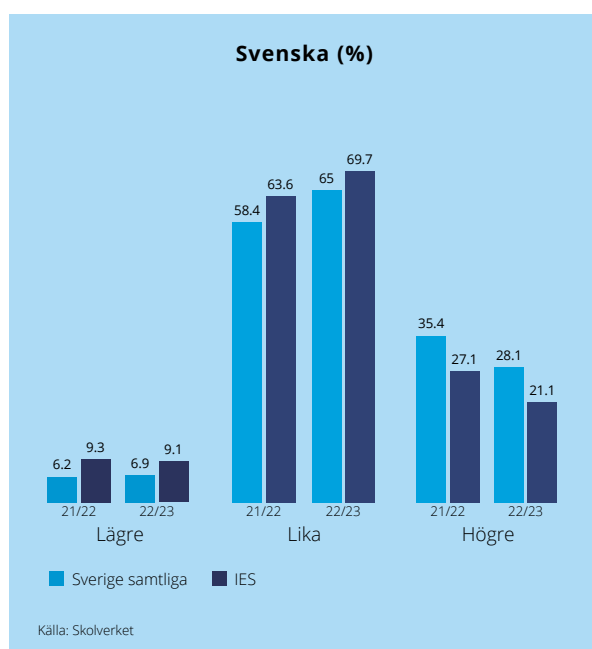
”IES arbete med betygsintegritet är fortsatt framgångsrikt”

Betygsättning är en myndighetsutövning av varje enskild lärare, där IES bidrar med att leverera rätt förutsättningar för att lärarna ska kunna göra rättvisa bedömningar.

För att underlätta lärarnas arbete och säkerställa en jämlik betygsättning har en process för samedömning satts upp mellan ämneslärarna i våra skolor, där lärare i samma ämne jämför elevarbeten innan betygsättningen för att öka förutsättningarna för att den ska bli likvärdig. Dessutom har särskilda ämnesansvariga till uppgift att koordinera både kvaliteten i undervisningen och betygsättningen mellan skolorna. Ytterligare ett verktyg är den fortbildning inom området som genomförs för de akademiskt ansvariga på skolorna. ▶

**IES ELEVERS SLUTBETYG STÄMMER BÄTTRE ÖVERENS MED DERAS RESULTAT
PÅ NATIONELLA PROVEN ÄN I SVERIGE SOM HELHET**

De lärare som arbetar inom IES och har lärarexamen från andra länder får särskilt stöd i betygsättningen av en i Sverige legitimerad lärare i ämnet. Ämnesansvarig och akademiskt ansvarig på respektive skola ansvarar för att en ny lärare från ett annat land snabbt ska sätta sig in i det svenska betygssystemet och den svenska läroplanen. IES har också på flera håll i landet inlett samarbeten med kommunala skolor för att jämföra betygsättningen och lära av varandra. Resultaten på de nationella proven är även vägledande för betygsättningen och beaktas särskilt när lärarna sätter betyg.

Skolinspektionen, som regelbundet granskar hur skolhuvudmän arbetar med betygsättning, bekräftar även att IES arbete på området fungerar väl. I rapporten *Huvudmans arbete för att främja rättvisande och likvärdiga betyg i grundskolan* från december 2021 var IES en av de granskade huvudmännen. Skolinspektionens utredare konstaterade där att IES som huvudman "med hög kvalitet genomför åtgärder för att skapa förutsättningar för en rättvisande och likvärdig betygsättning". ▶

"Jag är faktiskt bra i alla ämnen, även om matte inte är min favorit. Engelska talar vi hemma, så det går extra bra. Det beror också på läraren, vilket ämne som blir mest intressant. Rent allmänt är lärarna bra här. Jag gillar också maten i skolan. Den är super."

EMMANUEL, KLASS 9C, IES JÖNKÖPING

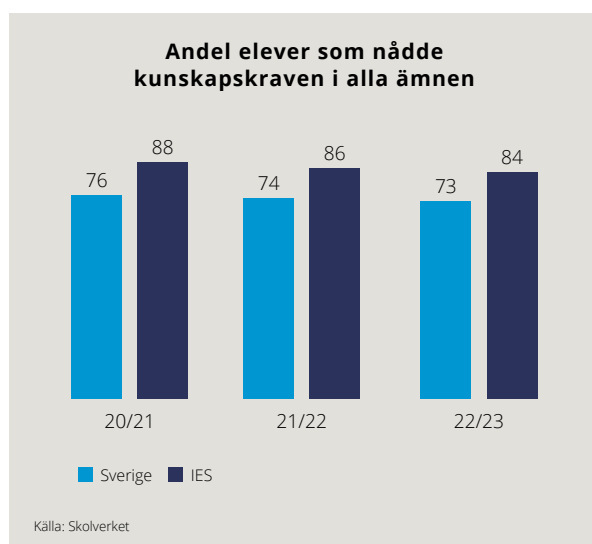
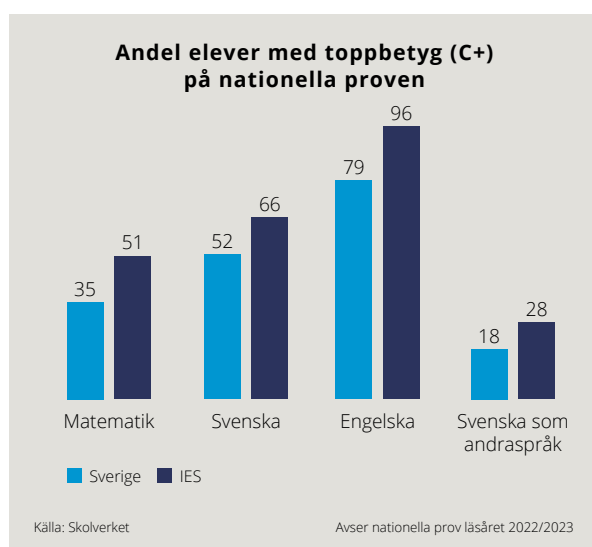

Den uppdaterade läroplanen, som gäller från och med höstterminen 2022 – LGR22 – innehåller färre värdeord i betygskriterierna och bedöms därför underlätta betygsättningen i framtiden samt ge lärare möjlighet att fokusera mer på lärandet och undervisningssituationerna.

NATIONELLA PROV

Som en viktig del av kvalitetsarbetet – och för att säkra att eleverna får med sig de kunskaper och färdigheter de behöver för framtiden – följs elevernas prestationer på de nationella proven noga.

De nationella proven för årskurs nio för läsåret 2022/2023 visade att överensstämmelsen mellan elevernas resultat på dessa och deras slutbetyg i ämnen svenska, svenska som andraspråk, matematik och engelska, återigen var större för IES elever än för riket. Överensstämmelsen hade dessutom ökat jämfört med föregående år. Vi ser detta som ett bevis på att det kontinuerliga arbetet som våra lärare, rektorer och academic managers lägger ned för att säkerställa en korrekt och rättvis betygsättning är framgångsrikt.

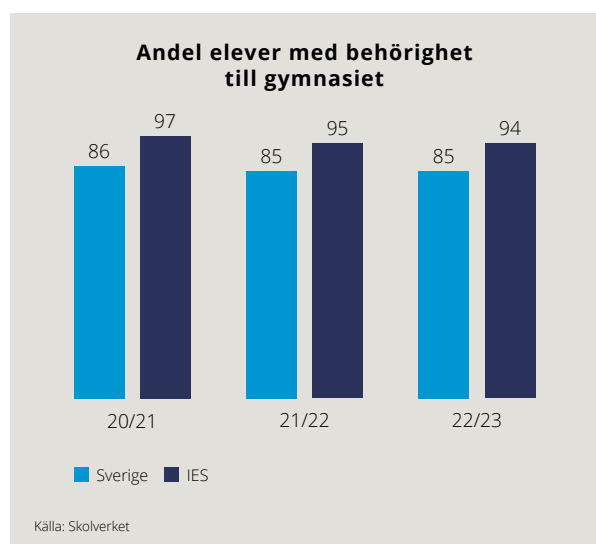

De nationella proven är ett viktigt instrument för bedömning av elevernas kunskaper och för säkerställandet och en korrekt och likvärdig betygsättning. Därför har Internationella Engelska Skolan länge påtalat behovet av central rättning av de nationella proven och gläds nu åt att regeringen avser påskynda omställningen. Tills detta är infört, fortsätter vi med att implementera systematiskt samarbete mellan skolor inom koncernen för sambedömning av de nationella proven.

När det gäller ämnen där det saknas nationella prov, som teknik, slöjd, bild, musik och hemkunskap, skickar varje skola in sina preliminära betyg en månad före betygsättningen. Syftet är att ta reda på hur betygen fördelas och att identifiera eventuella avvikelser. Om sådana uppmärksammas, kontaktas den berörda skolan för att göra en djupare analys av situationen.

FÖRÄDLINGSVÄRDE

För att komma till rätta med låga kunskapsnivåer, och för att kunna se vilken typ av undervisning som fungerar väl, behövs ett objektiva sätt att mäta skolkvalitet. Där anser vi att förädlingsvärdet är en bra början. Förädlingsvärdet syftar till att mäta den förändring av elevers prestationer som kan tillskrivas skolan. Värdet räknas fram utifrån resultaten på nationella prov i årskurs sex och årskurs nio i de tre kärnämnen engelska, matematik och svenska. För att säkerställa att förädlingsvärdet fångar skolkvalitet tar beräkningarna även hänsyn till bakgrundsvariabler, bland annat elevernas och föräldrarnas födelseländer samt föräldrarnas inkomster och utbildningsnivå. Förädlingsvärdena bygger på data på elevnivå från SCB för alla som varit registrerade för att skriva nationella prov. ▶

Om differensen är positiv och större än för andra skolor, innebär det ett kvitto på att skolan bidragit positivt till elevens framsteg under skolgången. I länder som Norge, England och USA mäts förädlingsvärdet systematiskt inom skolsystemet.* Oberoende forskare Gabriel Heller-Sahlgren och Henrik Jordal gjorde under 2020 en analys av förädlingsvärde baserad på resultaten på de nationella proven för 2019**.

Rapporten visade högre förädlingsvärden för IES än för landets friskolor och kommunala skolor i ämnena engelska och matematik, medan resultatet i svenska var mer osäkert. Sedan rapporten för läsåret 19/20 har forskarna valt att modifiera sin modell för beräkning av förädlingsvärdet, detta efter kommentarer från andra forskare. Detta innebär en förändring av alla mervärdeskalkyler som tas fram kring utbildning i Sverige. Den nya modellen ger en bättre helhetsbild och tar hänsyn både till hur kärnämnen överlappar och påverkar varandra, och de resultat eleverna uppnår.

Självklart behöver förädlingsvärdet kompletteras med andra mått på skolans verksamhet, till exempel trivsel och skolans fostrande roll, sådant som utvecklar elevernas sociala kompetens, självförtroende och framtidstro, vilket också är viktiga inslag i skolans uppdrag. Det systematiska kvalitetsarbetet behöver precis som idag även omfatta regelbundna enkäter med elever, föräldrar och skolpersonal.

SKOLBESÖK FÖR ATT STÄRKA KVALITETEN

Vi genomför kontinuerligt besök på alla våra skolor. Vid dessa besök intervjuar skolchef tillsammans med head of academics samt head of pastoral lärare, rektor och akademiskt ansvariga. De sitter även med under lektioner och delar sedan sina observationer med rektor. Dessa observationer följs löpande upp som ett led i vårt systematiska kvalitetsarbete.

KLAGOMÅL

IES är angelägna om att ha ett nära och förtroendefullt samarbete med föräldrarna, för barnets och utbildningens

bästa. Elever eller vårdnadshavare som har ett klagomål uppmanas att kontakta mentorn, som dokumenterar klagomålet och vid behov startar en utredning. Mentorn kan också vidarebefordra klagomålet till arbetslagsledare för årskursen (head of year) eller ämnet (head of department), academic manager eller annan personal. I de fall klagomålet rör en anställd skickas det direkt till biträdande rektor eller rektor.

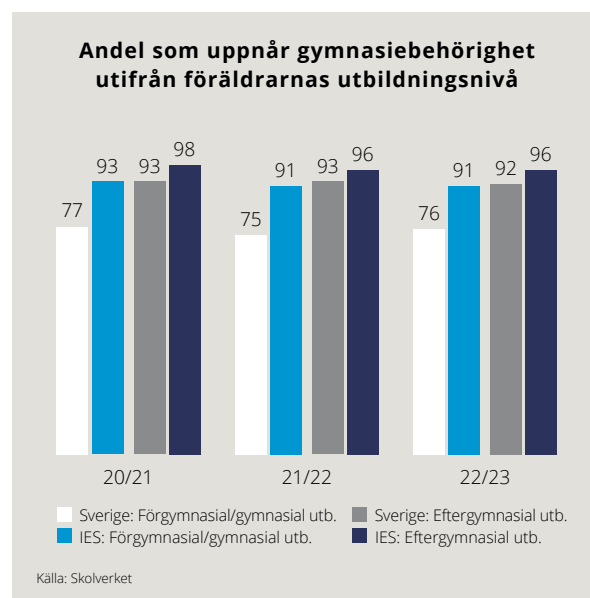
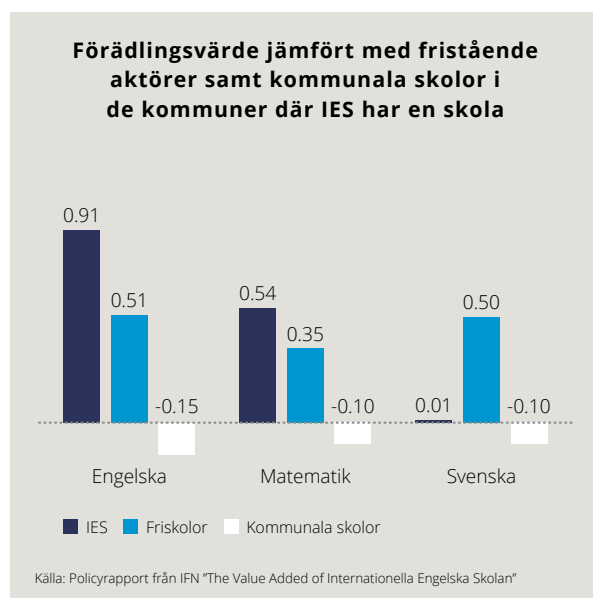
Om det inte går att komma fram till en godtagbar lösning inom skolan ska klagomålet skickas vidare till huvudmannen, vilken är organisationen bakom skolan, det vill säga Internationella Engelska Skolan i Sverige AB.

ELEVERS OLIKA BEHOV TILLGODOSES

En avgörande faktor för att uppnå goda resultat är att få alla elever att nå sin fulla potential. Det innebär att skolan både ska hjälpa dem som behöver stöd och se till att högpresterande elever stimuleras och utmanas. Det handlar också om att aldrig ge upp om någon elev. Skolan ska visa lika mycket 'grit' – det vill säga beslutsamhet och kämpaglöd – som förväntas av eleverna.

Eleverna genomgår diagnostiska prov i svenska och matematik i årskurs fyra och sex för att avgöra vilka som behöver extra stöd eller vilka som behöver utmanas ytterligare. Utöver regelbunden undervisning har IES dessutom redan från starten 1993 erbjudit läxhjälp och extra stöd där elever efter skolan kan fördjupa sig, utmanas ytterligare eller få hjälp. De skolor som har en stor andel elever med svagare socioekonomisk bakgrund håller oftast öppet extra länge på eftermiddagarna för att erbjuda eleverna en lugn plats att göra sina läxor på. De serverar även frukost för att säkerställa att eleverna får en bra start på dagen.

Genom att motivera varje elev att göra sitt bästa och ha höga förväntningar på alla elever lyckas IES nå bättre resultat för elever från alla bakgrunder. Exempelvis nådde 91 procent av IES elever med föräldrar utan eftergymnasial utbildning ▶

* Källa: "Förädlingsvärdets värde – att mäta skolors och lärares effektivitet", Gabriel Heller-Sahlgren ** Policyrapport från IFN "The Value Added of Internationella Engelska Skolan"

behörighet att studera på gymnasiet (se graf på sidan 18). Det nationella snittet var 76 procent (siffrorna avser läsåret 2022/2023).

INSATSER FÖR TRYGGHET

Att erbjuda en trygg miljö är också viktigt för att uppnå goda studieresultat. Alla skolor följer dokumentet *Plan mot Kränkande Behandling*, som beskriver arbetet med att aktivt och målinriktat förebygga och förhindra all kränkande behandling. En annan viktig prioritering är den fysiska säkerheten runt skolan, inklusive trafiksituationen, däribland att förebygga hot från externa besökare. IES tillämpar "closed campus" där eleverna stannar på skolan under skoltid och där besökande måste anmäla sig i en bemannad reception.

IES arbete med elevhälsa, säkerhet och fysisk arbetsmiljö regleras i dokumentet *Checklist Health and Safety*. Ansvar och uppföljning ligger på skolornas rektorer. Resultaten från Skolinspektionens utvärderingar utgör också ett stöd i detta arbete. Skolans akademiskt ansvariga hjälper lärarna att identifiera elever som behöver extra resurser eller på annat sätt behöver uppmärksammas. Koordinatörn för elevhälsa ser till att andra pedagogiska resurser finns till hands.

IES följer skollagens kapitel 6 och den anmälnings-, utrednings- och handlingsplikt som varje skola har. Därutöver utvecklar rektorn i respektive skola en mer detaljerad plan för hur mobbning ska motverkas och hanteras. Detta dokumenteras i *Plan mot Kränkande Behandling* och följs sedan upp i den årliga enkätundersökningen, där eleverna tillfrågas om de känner sig säkra i skolan. //

Internationella test för att utmana ytterligare

IES elever kan välja att göra extra prov, så kallade Cambridge IGCSEs (International General Certificate of Secondary Education) från Cambridge Assessment International Education. Dessa prov är internationellt erkända och baseras på undervisningsmaterial från Cambridge International där målen är betydligt högre än de som ställs i svensk läroplan.

Cambridge Associate

Internationella Engelska Skolan är en registrerad medlem av Cambridge Assessment International Education.

”JAG HAR GÅTT FRÅN PROBLEMLÖSARE TILL ATT BLI LEDARE”

SIMON VARLEY, REKTOR IES JÖNKÖPING

Från jobb som ung lärare på IES i Gävle till en tjänst på huvudkontoret för att därefter bli rektor för IES Jönköping. ”En av mina främsta lärdomar från mina 20 år på IES är vikten av att vara en tydlig ledare och att aldrig någonsin jämkna med våra värderingar”, säger Simon Varley.

Innan Simon Varley skulle ha sitt första möte med Barbara Bergström 2003 gick han ut och köpte skjorta och slips.

– Jag hade förstått att det var vissa principer som gällde – och jag ville så gärna ha jobbet som lärare på IES, säger han och skrattar.

Taktiken kan eventuellt ha bidragit till att han samma år fick jobb som lärare i NO på IES Gävle, där han snabbt avancerade till att bli head of year. Efter två år lockades han till huvudkontoret, bland annat för att koordinera det akademiska arbetet inom koncernen.

– Det var en expansiv period med många nya skolor då vi arbetade intensivt med att sätta rutiner. Det var utvecklande och roligt. Men efter fyra år på kontoret längtade jag tillbaka till elever, undervisning och skolmiljö. När vi skulle öppna IES Jönköping sökte jag därför tjänsten som rektor där, berättar han.

SJUNKANDE RESULTAT

År 2009 startade IES Jönköping med planer på att ta emot 360 elever – ett mål ingen trodde på. Men skolan fylldes snabbt och är idag med sina 900 elever den största grundskolan i kommunen.

Men vägen fram till skolans nuvarande popularitet har varit långt ifrån spikrak, enligt Simon Varley.

– Jag var ny på jobbet och alltför lyhörd för andras åsikter. Det innebar att jag i början i viss mån tappade fokus på kärnan i vår verksamhet och inte förstod vikten av att rekrytera rätt medarbetare, som verkligen tror på IES värderingar. Det handlade bland annat om att vissa föräldrar tyckte att deras barn hade det för jobbigt med engelskan och därför ville ha fler svenska lärare.

– Jag lyssnade och ökade andelen svenska lärare, utan att säkerställa att de hade det nödvändiga engagemanget i IES. Våra resultat i kvalitetsundersökningarna började halka nedåt och jag insåg till slut att vi behövde göra något, berättar han.

”GÅ TILLBAKA TILL ERT ETOS”

Simon Varley kallade till föräldramöte för att diskutera lösningar.

– Vi hade tagit fram några olika förslag för att förbättra stämningen på skolan. Ett var att öppna ett bageri. Men föräldrarna sa ”nej, nej – vi vill att ni ska gå tillbaka till ert etos”.

– Jag fick mig en rejäl tankeställare och insåg att den viktigaste delen av en skola är människorna: utan bra lärare och stödpersonal som står bakom IES värderingar kan du inte bygga en bra skola.

Medarbetare som visade sig inte tro på IES koncept valde själva att lämna skolan och kunde ersättas med sådana som ställde sig bakom värderingarna.

– I sökandet efter bästa möjliga team spenderar jag otaliga timmar varje år på att intervjua lärare från hela världen. Naturligtvis letar jag efter lärare som är certifierade och kunniga i sina ämnen, men ännu viktigare ser jag på människorna själva – deras karaktär, motivation och vilja att vara en del av vårt team.

– Jag är stolt över att skolan idag är en av de populäraste i kommunen. Och personligen har jag utvecklats från att ha varit problemlösare till att bli en verklig ledare för verksamheten, säger Simon Varley.

BARBARA BERGSTRÖMS TIO PUNKTER FÖR ETT FRAMGÅNGSRIKT LEDARSKAP:

- Var närvarande
- Var synlig
- Var stabil
- Bekräfta människor i din närhet
- Poängtera vikten av detaljer
- Poängtera vikten av att alla drar åt samma håll
- Var rättvis
- Utstråla energi
- Hantera svåra situationer på en gång
- Ta ansvar

IES JÖNKÖPING

870

elever

8 av 10

elever rekommenderade skolan

66%

elever med ursprung utanför Sverige

92%

av eleverna behöriga till gymnasiet

94%

av föräldrarna hade förtroende för ledningen

Siffror per september 2023.

"En sak som skiljer sig i den här skolan, jämfört med några av mina kompisars skolor, är att det är mer struktur och ordning. Det tycker jag är bra. Det är betydligt lättare att lära sig då."

"Sedan är det också engelskan – och den mångkulturella stämningen med både många elever och lärare från andra kulturer. Det gör att man blir nyfiken på världen."

AXEL, KLASS 8A, IES JÖNKÖPING

"Jag har vuxit sedan jag började arbeta här för tio år sedan, både yrkesmässigt och som person. Jag har blivit både pushad och uppmuntrad. Från början var jag inte övertygad om att jag ville bli lärare, men nu trivs jag fantastiskt bra. Jag hade en väldigt duktig mentor när jag började, vilket hjälpte mig att snabbt komma in i jobbet."

"Skolan har vuxit en hel del sedan jag började och det är väldigt kul med alla nya kollegor från olika länder. Det är berikande."

"Det roligaste med jobbet är att se barnens utveckling – från att lära sig den första bokstaven till att kunna skriva en hel berättelse. Det mest utmanande är att räkna till för alla elever, för närvarande har jag 23 stycken 5-6-åringar i min klass."

JOHANNA AHLSTRAND
LÄGSTADIELÄRARE, IES JÖNKÖPING

”DIN BAKGRUND DEFINIERAR INTE VEM DU ÄR”

DAMIAN BRUNKER, REKTOR IES ESKILSTUNA

Hur skapar man framtidstro för unga i en stadsdel som är med på polisens lista över utsatta områden, där gängen regerar? I Fröslunda i Eskilstuna krävdes ett tätt samarbete mellan en beslutsam brittisk IES-rector i tweedkavaj och en visionär S-politiker, en kanske något oväntad kombination som resulterat i en framgångsrik skola med höga ambitioner för sina elever – och som bidragit till ökad trygghet i hela området.

När skolan kallade till föräldramöte infann sig fyra personer. När skolledningen bjöd in till Mellanösternparty kom 200 föräldrar.

– Föräldrarnas medverkan i – och inställning till – skolan är oerhört viktig. När människor har en inneboende misstro till alla former av myndigheter kan det krävas okonventionella grepp, kommenterar Damian Bruncker, rektor för IES Eskilstuna.

På IES Eskilstuna kommer 77 procent av de cirka 1 200 eleverna från hem där svenska inte är förstaspråk. Minst elva språk förekommer bland eleverna: somaliska och arabiska är två av de största. Skolan är belägen i Fröslunda, ett av de områden i Sverige som polisen har klassat som utsatt. Stadsdelen växte fram under 1950-talet för att möta den rådande bostadsbristen i Eskilstuna samt de nya idealen om moderna bostäder för industriarbetare. Under senare år har de socioekonomiska utmaningarna i stadsdelen vuxit med hög arbetslöshet, bristande integration av de många utrikesfödda och en stor andel bidragsberoende som följd. Skolan var i kris, gängen tog över och våld hörde till vardagen.

KRAFTSAMLING FÖR ATT LYFTA FRÖSLUNDA

Sedan ett par år tillbaka kraftsamlar kommunen under ledning av kommunstyrelsens ordförande Jimmy Jansson (s) för att åstadkomma ett rejält lyft av Fröslunda. Målet är att vända den negativa spiralen och göra Fröslunda till ett område där en mångfald av människor trivs, känner sig trygga, vill bo och umgås. Ett nytt initiativ, SSPF, har sjuvänt mellan kommunen och andra aktörer i närområdet, där tanken är att skolpersonal, socialtjänst, polis och fritidspersonal ska samarbeta bättre för att upptäcka ungdomar i riskzonen för kriminalitet.

Skolan står i centrum för initiativet, där IES 2020 gjorde en betydande investering och byggde ut verksamheten under ledning av Damian Bruncker.

– Fröslunda är precis den del av Eskilstuna där vi ska vara. Det är här vi kan åstadkomma störst skillnad. Vi kan bli en del av lösningen när det gäller att lyfta unga och skapa förhoppningar och förutsättningar för en bra framtid för dem, säger han.

Själv har Damian Bruncker rik erfarenhet av tuffa skolmiljöer efter att ha undervisat på problemskolor i några gamla kolgruvestäder i England. Han växte upp utanför Manchester med en pappa som också var rektor och som inspirerade yrkesvalet att bli lärare med ambitionen att kunna bidra i samhället. Så småningom förde kärleken Damian Bruncker till Eskilstuna, där han fick jobb som lärare på det högstadium som IES då drev. Jobbet där ledde till ett uppdrag på huvudkontoret som utbildningschef för IES.

– Men jag saknade att arbeta i ”frontlinjen” – nära elever och lärare. Det var därför jag ville ha jobbet som rektor då IES ▶

”Kan vi prata engelska? Jag föredrar det, jag kommer från Eritrea och vi pratar mycket engelska hemma.”

”Min ambition är att bli advokat och jag vill studera i London. Det är bra att så mycket av undervisningen i den här skolan är på engelska – och att det är bra lärare som man får mycket stöd från.”

”Som mål har jag att starta en egen advokatbyrå och anställa ett antal andra advokater. När jag har tjänat tillräckligt med pengar ska jag gå över till att bli författare och skriva en bok.”

ELINOR, KLASS 8F, IES ESKILSTUNA

96%

av eleverna behöriga till gymnasiet

beslöt att tillsammans med kommunen satsa på den här skolan i Fröslunda, säger Damian Bruncker.

KRÄVTS ENGAGEMANG – OCH MOD

Den utbyggda och renoverade skolan slog upp portarna höstterminen 2022. Verksamheten är uppdelad i låg-, mellan- och högstadienheter, där målet har varit att skapa en trygg miljö för alla elever samtidigt som de får tillgång till nya, fina lokaler anpassade för respektive årskurs. Lokalerna omfattar även en nybyggd idrottshall och skolgård.

Det har krävts ett stort engagemang av alla medarbetare och mod, inte minst av rektor, för att få till stånd den trygga miljö som var målet.

– I början möttes vi av krossade fönsterrutor varje måndag när vi kom till skolan och det förekom en rad incidenter på skolgården – till och med en skjutning, berättar han.

TRYGG MILJÖ OCH HÖG KVALITET PÅ UNDERVISNINGEN

Men med hjälp av en fantastisk kår av medarbetare har utvecklingen vänts. Ryktet har spridits i området att skolan är en bra, trygg plats och en positiv kraft för de unga – och det är länge sedan någon ruta krossades i skolan. – Ett belysande exempel på synen på skolan är att även

elever med stora utmaningar som inte vill vara med på undervisningen kommer till skolan, eftersom de känner sig trygga här, säger Damian Bruncker.

– Den tuffa miljön har bidragit till att skapa starka band mellan medarbetarna – och också till eleverna. När jag rekryterar en ny medarbetare gör jag allt för att avskräcka dem. Om de då fortfarande är intresserad av jobbet vet jag att det är rätt person, fortsätter han.

Trots områdets tuffa rykte har skolan lockat elever från andra delar av Eskilstuna, liksom från andra närliggande kommuner som Arboga och Katrineholm.

– Det här är ett bra kvitto på kvaliteten i den undervisning som bedrivs här. Skolan har inte bara blivit en trygg plats – vi har ju dessutom skickliga lärare, vilket visar sig i de goda resultat som eleverna presterar.

– Ett av mina viktigaste budskap till alla elever som går här, oavsett var de kommer från, är att de ska vara stolta över vilka de är – och att deras bakgrund inte definierar dem som personer, säger Damian Bruncker.

IES ESKILSTUNA

1179

elever

7 av 10

elever rekommenderade skolan

77%

elever med ursprung utanför sverige

96%

av eleverna behöriga till gymnasiet

76%

av eleverna nådde betygsgränserna i alla ämnen

Siffror per september 2023.

“IES-skolan här är som en trygg bubbla, jag trivs verkligen bra och tycker om att vara i skolan.”

“Ett av mina intressen är att läsa böcker och jag har börjat leda en bokcirkel här. Man får mycket uppmuntran att utveckla sina intressen.”

“Min dröm är att bli människorättsadvokat eller kanske journalist. Att möta alla lärare här från olika länder gör att man blir nyfiken på att resa och kanske arbeta i andra länder.”

ATOUSA, KLASS 4D, IES ESKILSTUNA

"Jag ville gå här för att det är mer lugn och ro än i min gamla skola – men också för engelskan. Jag tycker att det är bra att det finns lite fler regler, vilket gör att det också blir lättare att lära sig något."

"Mina favoritämnen är NO och matematik men jag är också intresserad av samhällskunskap. Det är bra lärare här som är duktiga på att skapa intresse för sina ämnen. Mitt mål är att bli polis – jag vill hjälpa människor i nöd."

KAJSA, KLASS 9A, IES ÖSTERSUND

"Jag hörde ett rykte om att IES skulle etablera en skola i Östersund och kände att det var där jag ville jobba som lärare. Det fick mig att mailbomba rektor Mika Reunanen och be om ett möte. Nu är jag glad över att få ha varit med från början och kunnat bidra med idéer. Det har varit ett väldigt öppet klimat där allas åsikter har välkomnats. Superkul att få samarbeta med så många ambitiösa kollegor och vara med och skapa en kultur."

"Den främsta utmaningen för mig som mellanstadielärare är att vissa elever har med sig så negativa erfarenheter från tidigare, vilket ibland leder till att de har svårt att hantera relationer. En stor tillfredsställelse är att se dessa elever skaffa nya vänner – och berätta att de trivs i skolan."

ANDREA LILJA
HEAD OF DEPARTMENT (SPRÅK) OCH LÄRARE I ENGELSKA
ÅK 4 OCH ÅK 6, IES ÖSTERSUND

”NÄR GRIT INTE RÄCKER ÖVERGÅR JAG TILL SISU”

MIKA REUNANEN, REKTOR IES ÖSTERSUND

”Det tydliga ledarskapet är oerhört viktigt. Där kan jag med mitt finska ursprung ta med en dos av ”sisu” – det vill säga mod och uthållighet”, säger Mika Reunanen, rektor för IES Östersund. ”Min ambition är att alla ska veta att det är nödvändigt att anstränga sig, att hantera motgångar och att våga satsa för att nå sina mål”, förtydligar han.

Vid entrén på IES i Östersund hänger en skylt som deklarerar skolans värderingar och vision. Texten avslutas med ”tillsammans, som ett team, möter vi motgångar med mod och beslutsamhet... vi står upp för varandra som lag och som individer kämpar vi alltid för att göra vårt allra bästa. Vi bygger en kultur inspirerad av sisu, konsten att vara modig”.

Budskapet beskriver väl det sätt som Mika Reunanen driver sin skola, en av IES senaste etableringar som på kort tid har attraherat 500 elever genom sitt tydliga fokus på trygghet och studiero.

– Jag vill inspirera alla som har skolan som arbetsplats – elever, lärare och övriga medarbetare – att vara uthålliga och målmedvetna. Skolan är inte min, den är vår och det är upp till oss alla att göra den så bra som möjligt, säger han.

– Det är viktigt med ett tydligt ledarskap. Men det är lika viktigt att skapa en kultur av samarbete och lyhördhet. Vi lyssnar in synpunkter, från både elever och lärare – men den värdegrund verksamheten vilar på rubbar vi inte på. Det ger trygghet.

MEDARBETARE AV ”DET RÄTTA VIRKET”

Med sexton år i Försvarsmakten, några år som alpin landslagstränare, ett år på det hästinriktade utbildningscentret Wången och sex år som rektor för en annan friskola på meritlistan var det en rutinerad ledare som tog befälet över Östersunds nyaste friskola. Anledningen till att han tog uppdraget var IES värdegrund, säger han.

– IES tydliga värderingar sammanfattar allt det som jag tror på och försökt sträva efter i mina tidigare befattningar.

Det har varit enormt stimulerande att få bygga upp en ny skola från starten med ett team av medarbetare och en kultur baserat på dessa.

– Jag har själv rekryterat alla de 66 medarbetare vi för närvarande har på skolan. Jag vill säkerställa att de är av det rätta virket, säger han.

ALLA SKA TA ANSVAR

IES Östersund präglas, precis som de flesta av IES skolor, av en multikulturell mix med både lärare och elever från många delar av världen.

– Vi har höga förväntningar på alla våra elever, såväl högpresterande som de med större utmaningar. Det har vi även på våra lärare. Men de höga förväntningarna måste matchas av att skolan upplevs som en varm och välkomnande plats, där alla blir sedda och hörda och där det finns en möjlighet till delaktighet i beslut. Kontinuerlig och positiv feedback är viktig för alla, även lärare.

– Det gäller att skapa ett engagemang där alla tar ansvar för allt som händer på skolan.

– Alla måste visa samma mått av grit. Min uppmaning är att var och en ska försöka lösa sina egna utmaningar – men om någon behöver hjälp så är min dörr alltid öppen. Och när grit inte räcker övergår vi till sisu, säger Mika Reunanen.

Receptet har varit framgångsrikt, med stort söktryck från föräldrar och elever. Även lärare i både Sverige och andra länder har attraherats till skolan, som förutom sin starka kultur kan locka med traktens rika friluftsliv.

En invändning Mika Reunanen ofta fått höra är att skolan dränerar de andra skolorna på personal.

– Det är snarare tvärtom – vi bidrar till att det blir en inflyttning till regionen, både från övriga Sverige och från utlandet. De som oroar sig har inte hela bilden framför sig, det här för med sig så mycket gott.

IES ÖSTERSUND

573
elever

6 av 10
elever rekommenderade
skolan

36%
elever med ursprung
utanför sverige

97%
av eleverna behöriga
till gymnasiet

67%
av eleverna nådde
kunskapskraven i alla ämnen

Siffror per september 2023

Lågstadiet och fritids:

“VI LÄGGER GRUNDEN FÖR ETT LIVSLÅNGT LÄRANDE”

Genom att lära känna barn och deras föräldrar i ett tidigare skede av barnens liv blir det lättare att erbjuda det stöd varje enskild individ behöver för att utvecklas till sin fulla potential. Det här är en viktig anledning bakom IES satsning på att erbjuda fler platser redan från förskoleklass både i nya och befintliga skolor runt om i landet. “Det här ger oss chans att skapa en god grund, inte minst språkligt, för elevens fortsatta skolgång – och dessutom en lust till livslångt lärande”, säger Magdalena Bull, primary years manager på IES.

Traditionellt har IES haft tonvikt på årskurs 4-9. Sedan ett par år tillbaka är alla nya skolor öppna för elever från förskoleklass – och allt fler skolor organiseras om för att ta emot elever under hela grundskoletiden, från förskoleklass till årskurs nio.

– Det ger oss en unik möjlighet att lyckas ännu bättre med vårt mål att erbjuda bästa möjliga akademiska utveckling för varje individ, samtidigt som eleven kan lämna skolan som en trygg och ansvarstagande vuxen.

STÖTTA LÄSFÖRMÅGA OCH SPRÅKUTVECKLING

Det främsta syftet med den nya rollen som primary years manager är att leda och stötta utvecklingen av akademisk kvalitet samt trygghet, hälsa och säkerhet – det vill säga “academics” och “pastoral” – inom förskoleklass, fritids samt årskurs 1-3.

– När vi får möjlighet att lära känna barnen och deras föräldrar tidigt har vi möjlighet att lägga grunden till en positiv syn på skola och lärande. Vi får också möjlighet ▶

att stötta barnet i läsförmåga samt i både svenska och engelska, vilket inte minst är viktigt för barn med annan språkbakgrund.

– Att börja på IES redan från sex års ålder är en unik möjlighet att från början ta del av vår unika, internationella och inkluderande kultur, där svenska och engelska sam-existerar på ett naturligt sätt, och där tolerans för olikheter och varm struktur är en självklarhet, säger Magdalena Bull.

FRITIDSHEMMET EN VIKTIG DEL AV ELEVENS DAG

Enligt skollagen ska fritidshemmet stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid före, efter eller på annat sätt i samband med skoldagen, samt under loven. De ska också ges möjlighet att utveckla sin förmåga att hantera konflikter på ett konstruktivt sätt.

– Fritidshemmet utgör en enormt viktig del av elevens vardag. IES lägger stor vikt vid att eleven inte enbart ska lyckas akademiskt, utan även socialt, och då läggs en viktig grund på fritidshemmet, kommenterar Magdalena Bull.

– Mycket har hänt när det gäller både aktiviteter och pedagogik inom fritidshemsverksamheten, jämfört med starten för 30 år sedan – men vårt mål är fortfarande det samma; det vill säga att skapa en inspirerande miljö för våra elever.

Fritidshemmets uppgift är att komplettera förskoleklassen och skolan och att göra det möjligt för föräldrar att förena föräldraskap med arbete eller studier. Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande, erbjuda dem en meningsfull fritid, främja allsidiga kontakter och social gemenskap.

– Det finns redan så många bra initiativ inom IES när det gäller fritidshemmet och min roll handlar bland annat om att dela *best practice*, kunskap och erfarenheter mellan skolorna. Därför är en av mina första uppgifter att utveckla fora för alla inom IES som arbetar med yngre elever och fritids, säger Magdalena Bull.

NATUREN VIKTIG I IES VÄRMDÖS FRITIDSSATSNING

IES Värmdö är en av de skolor där verksamheten omfattar både förskoleklass, årskurs 1-3 samt fritids. Skolgården, som rymmer allt från en mysig läshörna till klätterställning, brädspel och en plan för spökboll, vittnar om satsningen på att barnen ska få möjlighet både till lugn och ro och till livfulla aktiviteter beroende på lust och läggning. Vuxna finns ständigt närvarande på skolgården för att skapa trygghet och hantera eventuella konflikter.

– Vi lägger stor vikt vid att barnen ska känna sig trygga på skolgården och har därför tre medarbetare som arbetar på heltid med rastverksamheten. En viktig uppgift är att förhindra mobbning, men också att få eleverna att visa respekt både för varandra och för egendom, säger biträdande rektor Brayden Scarlett.

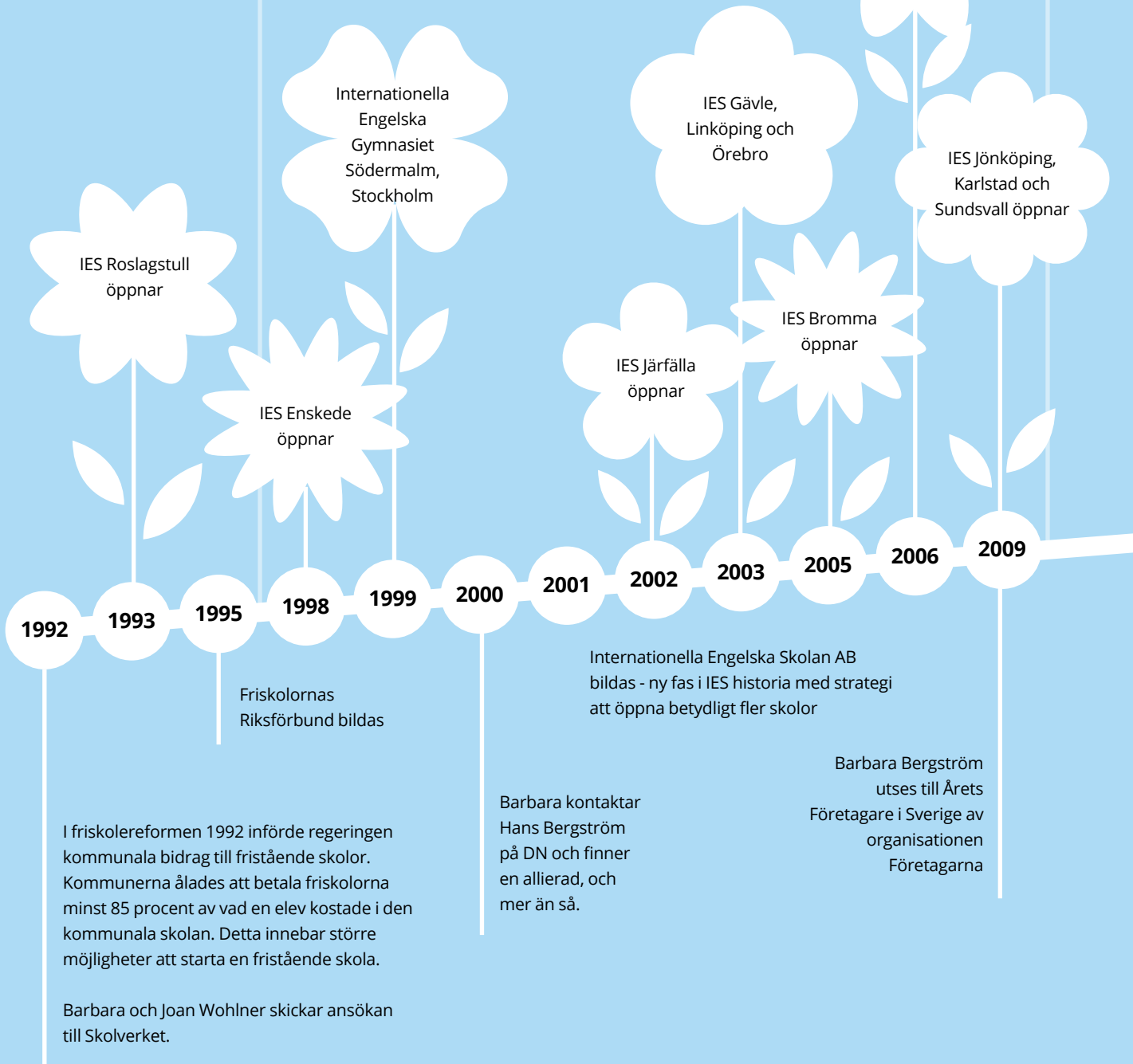
– Vi har en fördel av att skolan är placerad nära natur och vackra fritidsområden, vilket innebär att vi kan hitta på många roliga aktiviteter kopplade till sådant som eleverna studerar just då. Vi har därför ett nära samarbete med lärarna, tillägger Sarah Wetherell, som är ansvarig för fritidshemsverksamheten på IES Värmdö.

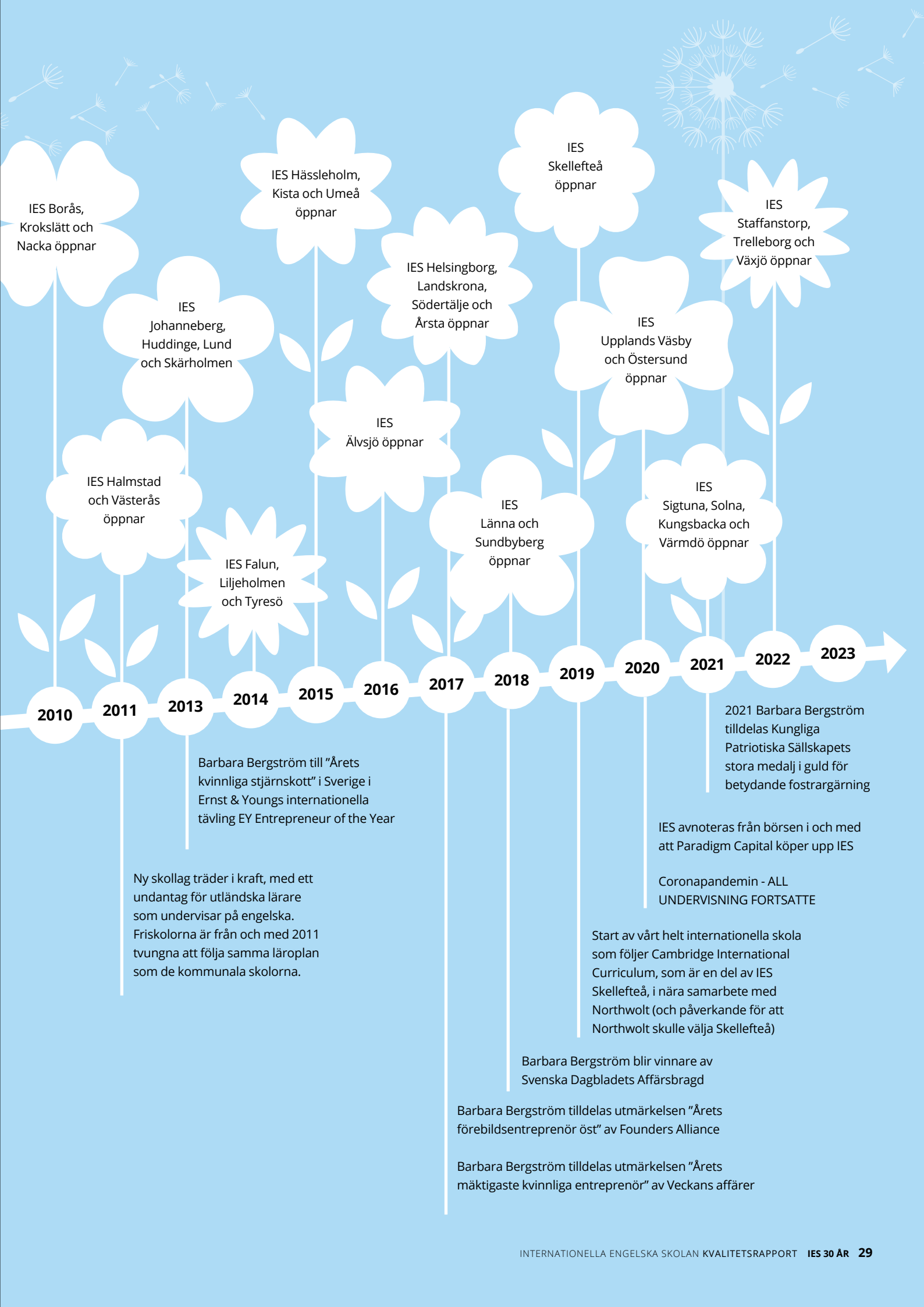
Omkring 300 barn tar varje dag del av aktiviteterna som fritidshemmet erbjuder, där skoldagen inleds med frukost klockan 06.30 och där mellanmålet är ett uppskattat inslag. Dessutom finns en rad inomhusaktiviteter som är utformade för att stimulera barnens fantasi och leklu. //

30 ÅR, 46 SKOLOR 32 000 ELEVER

IES Borås,
Krokslätt och
Nacka öppnar

IES Hässleholm,
Kista och Umeå
öppnar

IES
Skellefteå
öppnar

IES
Staffanstorp,
Trelleborg och
Växjö öppnar

IES
Johanneberg,
Huddinge, Lund
och Skärholmen

IES Helsingborg,
Landskrona,
Södertälje och
Årsta öppnar

IES
Upplands Väsby
och Östersund
öppnar

IES
Älvsjö öppnar

IES Halmstad
och Västerås
öppnar

IES Falun,
Liljeholmen
och Tyresö

IES
Länna och
Sundbyberg
öppnar

IES
Sigtuna, Solna,
Kungsbacka och
Värmdö öppnar

2010

2011

2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

2020

2021

2022

2023

Barbara Bergström till "Årets kvinnliga stjärnskott" i Sverige i Ernst & Youngs internationella tävling EY Entrepreneur of the Year

Ny skollag träder i kraft, med ett undantag för utländska lärare som undervisar på engelska. Friskolorna är från och med 2011 tvungna att följa samma läroplan som de kommunala skolorna.

2021 Barbara Bergström tilldelas Kungliga Patriotiska Sällskapets stora medalj i guld för betydande fostrargärning

IES avnoteras från börsen i och med att Paradigm Capital köper upp IES

Coronapandemin - ALL UNDERVISNING FORTSATTE

Start av vårt helt internationella skola som följer Cambridge International Curriculum, som är en del av IES Skellefteå, i nära samarbete med Northwolt (och påverkande för att Northwolt skulle välja Skellefteå)

Barbara Bergström blir vinnare av Svenska Dagbladets Affärsbragd

Barbara Bergström tilldelas utmärkelsen "Årets förebildsentreprenör öst" av Founders Alliance

Barbara Bergström tilldelas utmärkelsen "Årets mäktigaste kvinnliga entreprenör" av Veckans affärer

IES grundare Barbara Bergström:

”STOLT ÖVER ATT HA FÖRÄNDRAT LIVET FÖR SÅ MÅNGA ELEVER”

”Det viktigaste för mig har aldrig varit att våra elever ska bli advokater, läkare eller professorer – utan att de utvecklas till kunniga och ansvarstagande individer som med självförtroende kan gå ut i livet.” Det säger IES grundare Barbara Bergström då hon 30 år efter starten summerar framväxten av en av Sveriges mest framgångsrika friskolor. ”Det främsta beviset på att jag har haft rätt i mina övertygelser om hur undervisning bör bedrivas är att tusentals elever som har gått ut sedan dess vittnat om att våra skolor radikalt har förändrat deras liv”, fortsätter hon.

Det familjära småpratet med eleverna. Den snabba omfamningen. Papperstussen som hastigt plockas upp från de blankpolerade golven. Att promenera tillsammans med Barbara Bergström genom en av IES skolor ger en tydlig bild av den kultur som hon målinriktat byggde upp under sina verksamma år sedan starten 1993.

– I grunden handlar det om respekt för eleverna och att skoltiden ska ge dem bästa möjliga redskap för vuxenlivet, både i form av kunskap och social förmåga. Vår uppgift är att skapa en trygg miljö där vuxna agerar med varm auktoritet och där lärande är möjligt, säger hon.

– Om miljön är tilltalande, blir vi automatiskt mer måna om att värna om den. Dessutom är det min uppgift att vara en förebild för alla i skolan. Vi förväntar oss ett starkt engagemang från både lärare och elever, då måste alla skolledare visa ett motsvarande engagemang.

BYGGA KULTUR AVGÖRANDE

Entreprenörskap och att arbeta hårt för att uppnå sina mål är något som är naturligt för Barbara Bergström. Hon är amerikanskan som kom till Sverige, började arbeta som naturkunskapslärare och blev frustrerad över den brist på ledarskap som mötte henne i den svenska skolan och beslöt sig för att själv starta skola. Målet var att åstadkomma en trygg och säker skolmiljö där lärare kan undervisa och elever lära. Höga akademiska krav skulle ställas på eleverna och en betydande del av undervisningen skulle ske på engelska.

– Min vision var att bygga en skola som främjar att elever

utvecklas till sin fulla potential – både ur ett akademiskt och personligt perspektiv – oavsett bakgrund. Jag ville skapa ett alternativ till det synsätt som då rådde; det vill säga att barn klarar sig bäst utan vuxna och att kunskap är något som barnen själva ska söka.

– Jag visste från början att det var oerhört viktigt att skapa en skolkultur som skulle främja detta och att varje detalj var viktig. Det handlar om allt från dagliga rutiner som att rektorn står i entrén till skolan och hälsar eleverna välkomna med namn och äter lunch, som ska vara näringsriktig, tillsammans med dem, till att vuxna ständigt är närvarande i hela skolbyggnaden för att skapa en trygg och lugn miljö.

– Barn uppskattar verkligen den stabilitet som detta skapar. Om inte de vuxna bestämmer, så tar gängledarna över.

Sedan den första skolan startades i Roslagstull i Stockholm för 30 år sedan har ytterligare 45 skolor etablerats runt om i Sverige, från Trelleborg i söder till Skellefteå i norr – och fler är på gång. Totalt 50 000 elever har gått ut från någon av dessa skolor. Efterfrågan från både föräldrar, elever och kommuner har varit stark under IES framväxt.

LEDARSKAPET VIKTIGASTE FRAMGÅNGSFAKTORN

Den viktigaste framgångsfaktorn, enligt Barbara Bergström, är det tydliga ledarskapet och en ledarstil präglad av både disciplin och värme – något som hon själv refererar till som ”tough love”, på svenska ungefär varm auktoritet.

– Ledarskap är allt; vi är beroende av starka och bra ledare ▶

på våra skolor som kan säkerställa att vår kultur och våra värden upprätthålls, och som i sin tur kan attrahera och behålla bra lärare. Vi måste jobba hårt för vår kultur, varje minut av varje dag, säger hon.

– Som ledare måste man hantera svåra situationer. Och för mig har det allra svåraste under årens lopp varit att hitta rätt ledare – och när ledarskapet på en skola inte fungerar.

Om inte ledarskapet fungerar, så fungerar inte skolan. Men vi har lyckats rekrytera många helt fantastiska kulturbärare som verkligen brinner för IES.

VÄRT ALLA STRIDER

Flera av de rutiner som IES tidigt introducerade och som då kritiserades av myndigheterna har inte bara blivit allmänt accepterade utan även senare introducerats i den kommunala skolan som norm, till exempel betyg i tidigare årskurser, regelbundna avstämningar med eleven och föräldrarna samt förbud mot mobiltelefoner i klassrummet. Forskning har även visat att det är ett ineffektivt lärande om eleven själv ska söka kunskap samt pekat på kopplingen mellan hand och hjärna, det vill säga att inlärningsförmågan förbättras av att skriva ned information.

– Det har funnits en utbredd uppfattning när det gäller synen på skolan i Sverige att det råder ett motsatsförhållande

mellan kreativitet och disciplin. Det är helt fel – det är snarare så att ordning stimulerar kreativitet och dessutom främjar glädje, eftersom det är betydligt lättare att fokusera sin skaparkraft om inte annat tävlar om uppmärksamheten, säger Barbara Bergström.

På frågan om hon tycker att skapandet av IES har varit värt allt arbete svarar hon att hon utan tvekan skulle göra det

igen, även då tillsammans med maken Hans Bergström, före detta chefredaktör på *Dagens Nyheter* och som mellan 2001 och 2019 spelade en viktig roll för utvecklingen av verksamheten. Den amerikanska ideella stiftelse som

makarna Bergström grundat är i dag största minoritetsägare i IES, med cirka 14 procent.

– Vi har varit ett mycket bra team och kompletterat varandra. Organisationens utveckling under de åren krävde Hans analytiska skicklighet och obegränsade arbetsförmåga, lika mycket som min övertygelse och själ.

– Det vi båda hoppas på är att IES ska fortsätta som en kvalitetsskola med samma styrka och målmedvetenhet även när vi inte längre finns kvar i bilden, säger hon. //

”I grunden handlar det om respekt för eleverna och att skoltiden ska ge dem bästa möjliga redskap för vuxenlivet – både i form av kunskap och social förmåga.”

Generation Alpha:

”NYA KRAV PÅ SKOLAN MED ELEVER SOM ÄR HYPERINDIVIDUALISTER MED SOCIALA MEDIER SOM LIVSSTIL”

Efter millennials och generation Z är det nu dags för generation Alpha – barn födda mellan 2010 och 2025 – en generation som har fått ultrasnabbt internet och sociala medier med modersmjölken. Dessa ungdomar karaktäriseras ofta av att de är öppna, toleranta och nyfikna på världen, samtidigt som den konstanta uppkopplingen har en negativ effekt på deras förmåga att koncentrera sig. ”Detta ställer nya krav på skolan, som att öka användningen av visuella hjälpmedel och skräddarsy undervisningen för varje individ”, säger Henry Rose Lee, internationell generationsexpert.

År 2025, när alla barn i generation Alpha har fötts, kommer de att uppgå till fler än 2 miljarder – den största generationen hittills i världens historia. Dagens teknologi gör dem dessutom till den mest globalt uppkopplade generationen någonsin, förklarade Henry Rose Lee i samband med ett seminarium för att uppmärksamma IES 30-årsjubileum.

att öka det fysiska och mentala välmåendet hos denna yngsta elevkullen. När det gäller den fysiska delen, finns det så mycket som endast är möjligt genom fysisk kontakt och interagerande. Detta omfattar bland annat socialisering, samarbete, att lära ut empati och ge eleverna en djupare förståelse för komplexa förhållanden mellan människor.

Generation Alpha är den första generationen som har fötts in i den digitala världen och in i sociala medier. De rör sig sömlöst mellan den fysiska och den digitala världen, och har aldrig varit medvetna om något annat. För Gen Z, som växte upp när sociala medier höll på att etableras, är de ett verktyg, för Gen Alpha en livsstil.

– Deras konstanta uppkoppling mot världen genom sina sociala plattformar, innebär att de förväntas vara sociala, globala och mobila. De vill arbeta, studera och resa mellan olika länder och karriärer. Deras öppenhet påverkas av det faktum att många har föräldrar från olika kulturer – andra lever med nya partners och nya familjekonstellationer. Familj, kultur och identitet luckras upp, säger Henry Rose Lee.

MER SKÄRMTID – MINSKAD FYSISK AKTIVITET

Ökad skärmtid får konsekvenser som minskad fysisk aktivitet och försämrad förmåga att fokusera och koncentrera sig. Idag finns det så mycket som distraherar och pockar på barns uppmärksamhet och detta påverkar deras förmåga till djupkoncentration när detta är nödvändigt, vilket påverkar inlärningsprocessen negativt. De har dessutom formats under en tid av hyperindividualism, vilket påverkar deras förväntningar på både livet och skolan.

DETTA STÄLLER NYA KRAV PÅ SKOLAN

Skolan och lärarna har en viktig roll att spela när det gäller att stödja och utveckla Generation Alpha. De kan bidra till

SKOLTIDEN AVGÖRANDE

För att nå framgång med dessa framtidens medborgare, enligt Henry Rose Lee, måste lärarna interagera med eleverna på sätt som svarar mot de speciella förutsättningar som skapas av blandningen mellan den fysiska och den digitala världen. Ett effektivt sätt är att använda mer visuella hjälpmedel eftersom den här generationen är extremt visuell. Ett annat är att lärarna individanpassar undervisningen. Ett exempel är att vissa elever endast kan tillgodogöra sig kunskap i bitar.

– Det är helt klart att även för denna digitaliserade generation utgör skolan och lärarna en extremt viktig del av livet och är av avgörande betydelse för deras framtid.

Genom att lära sig sociala färdigheter i en trygg och stöttande miljö får Alpha-elever möjlighet att utveckla sina sociala förmågor, bygga sina kommunikationsfärdigheter, formulera och uttrycka åsikter och idéer samt förbättra förmågan att fokusera och fatta beslut. De får också möjlighet att utveckla sig fysiskt, emotionellt och kreativt genom ökad interaktion med andra, begränsad skärmtid samt regelbunden tid för lek, sport och utomhusaktiviteter.

– Kombinerat med deras digitala färdigheter och öppenhet mot världen ger detta dem ett starkt trumfkort inför framtiden. Lärarledd undervisning spelar en extremt viktig roll i allt detta, menar Henry Rose Lee. //

Satsning på ökat läsande:

”VÅR UPPGIFT ÄR ATT UTVECKLA LÄSKUNNIGHETEN”

Forskning visar att läsning har betydelse både för elevers språkutveckling och för deras förmåga till fantasi, empati och inlevelse. ”Att knäcka läskoden ger barn självförtroende, självkänsla samt förmåga att tänka både logiskt och kreativt.” Det menar Karin Wannerud, bibliotekssamordnare på IES, Katarina Radosevic, koordinatör svenska som andraspråk på IES Krokslätt och Malin Riise, svensklärare och ämnesansvarig på IES Borås, som tillsammans leder IES satsning på att öka elevernas läskunnighet – och läslust.

Att inte bara kunna avkoda orden, utan att också förstå det man läser och kunna tolka det som inte är direkt uttalat i texten, att läsa mellan raderna, är avgörande för att eleverna ska klara sina studier i alla ämnen. Därmed blir också elevernas språkutveckling och läsförståelse en angelägenhet för alla lärare i alla ämnen. Dessutom bjuder läsning på nya upplevelser, möten och tankar.

– Genom läsandet tränar barnen på att tänka och utvecklar sin förmåga till analytiskt och kritiskt tänkande. Det är inte minst viktigt när det gäller att ta ställning till all den information de ständigt översköjs med på sociala medier, säger Katarina Radosevic.

Som invandrad från Balkan med svenska som andraspråk har hon god insikt i hur viktigt det är att utveckla sin språkfärdighet i ett nytt hemland.

SATSNING PÅ ÖKAT LÄSANDE

I IES satsning på att öka elevernas läsande, som inleddes under 2022, samarbetar Katarina Radosevic med lärarkollegan Malin Riise och Karin Wannerud, nyttillträdd skolbibliotekssamordnare.

– En av våra uppgifter är att koordinera insatser och dela kunskap inom området. Många bra saker har redan gjorts på olika skolor – nu samordnar vi dessa. Målet är att få med hela organisationen. Dessutom kan vi med hjälp av nya ►

digitala verktyg kartlägga varje elevs individuella behov när det gäller läskunnighet och sätta in extra stöd där det behövs, säger Malin Riise.

– Det är också viktigt att få föräldrarna att engagera sig i barnens läsutveckling. Om de läser högt för barnen, till exempel, kan det ha flera goda effekter på språkutvecklingen. Det kan även utveckla barnens fantasi och föreställningsförmåga, talspråk och ordförråd, berättande och förmåga att uttrycka tankar, intresse för bild och text och deras förmåga att förstå sin omvärld. Självläser jag högt för mina elever en stund varje vecka, fortsätter hon.

ERBJUDA RÄTT LITTERATUR

Högläsning kan locka fram en lust att fortsätta läsa på egen hand – och där spelar skolbiblioteken en viktig roll. Enligt Karin Wannerud gäller det dels för biblioteken att erbjuda rätt litteratur, som engagerar barnen, dels för bibliotekarierna att besöka klasserna och "marknadsföra" biblioteken.

– Genom att erbjuda en stimulerande läsmiljö och ett varierat utbud av texter kan våra skolbibliotek stödja skolans läsundervisning. Om vi lyckas få elever att vilja läsa blir det en naturlig färdighetsträning för fortsatta studier. Det gäller att locka fram en läslust, säger hon.

– Det är viktigt för oss att vara lyhörda för vad som attraherar eleverna. Det vi ser idag, till exempel, är att många barn inte bara vill läsa skönlitteratur utan även är mycket intresserade av facklitteratur – förmodligen som motvikt till alla "fake news" som de matas med. De tycker också om att läsa biografier om sina idoler. Det finns även andra nya fenomen – som

exempel har vi märkt att en grupp tidigare lässvaga flickor via en TikTok-trend har fått upp ögonen för romancegenren, fortsätter hon.

DEMOKRATISK RÄTTIGHET ATT LÄRA SIG LÄSA

Det står i skollagen att vi ska verka för det livslånga lärandet. Och om elever slocknar som läsare så slocknar den möjligheten. Den som kämpar med att bara ta sig igenom texten i SO-boken, matematiken och så vidare börjar förknippa läsning med en känsla av meningslöshet. Men läsning handlar om att bli påverkad och engagerad, att öppna nya möjligheter och tankar.

– Det innebär att det kan bli en ofantlig klyfta i klassrummet mellan de som läser och de som inte läser – och det är det vi vill motverka med den här satsningen. Det är en demokratisk rättighet för alla barn att lära sig att läsa, säger Katarina Radosevic. //

FAKTA: IES SKOLBIBLIOTEK

IES har välutrustade skolbibliotek med generösa öppettider i samtliga 46 skolor. 42 av skolbiblioteken är bemannade med särskild bibliotekspersonal. Av dessa är 70 procent utbildade bibliotekarier. Flera av bibliotekarierna har breda utbildningar, antingen som lärare eller inom något annat relevant område. IES är med andra ord väl förberett då lagen om obligatoriskt skolbibliotek och utbildad personal träder i kraft.

Peter Fernaeus, Årets Lärare 2023:

”VIKTIGT ATT SKAPA EN RELATION MED SIN KLASS”

”Jag är inte ”färdig” som lärare, det finns alltid något som kan utvecklas.” Det säger Peter Fernaeus, SO-lärare på IES Sundsvall och vinnare av titeln Årets Lärare. Priset baseras på nomineringar från elever och delas ut på den årliga Lärargalan.

Den ideellt organiserade Lärargalan ger Sveriges elever en unik kanal att visa vad de uppskattar i sin undervisning. Från de 700 elever som nominerade sina lärare galans första år 2016, har antalet vuxit till närmare 45 000 nomineringar 2023.

En av de röster som gav Peter Fernaeus den ärofyllda titeln 2023 löd: ”min lärare förtjänar att vinna eftersom han har inspirerat mig att lära mig nya saker samt att bry mig om världen och mina medmänniskor på ett sätt jag aldrig tidigare gjort”.

Med stöd av sina 17 år som lärare har han också några råd att dela med sig av till yngre kollegor.
– Tillåt dig själv göra misstag, ta råd från erfarna kollegor,

utnyttja alla resurser som din skola erbjuder, var inte rädd att pröva nya saker, och, viktigast av allt, skapa en relation med din klass. Du måste vara engagerad i dina ämnen – om inte jag är entusiastisk när jag undervisar om världskrigen, det antika Grekland eller hinduism, så kommer mina elever att genomskåda det, säger han.

Priset stoppar inte heller hans drivkraft att ständigt bli bättre.

– Jag vet att jag fortfarande inte har haft min svåraste, eller bästa klass. Men IES ger dig redskap och uppmuntrar till ständig utveckling. Ingen annan skola som jag tidigare har arbetat på erbjuder liknande möjligheter att bli bättre på ditt jobb, säger Peter Fernaeus. //

”Att kräva respekt, föder respekt”

DR. KEBROM TEKLE, LÄRARE I SAMHÄLLSKUNSKAP, IEKS

Efter 50 år som lärare så brinner Dr. Kebrom Tekle fortfarande för sitt yrke. Och trots att han har fyllt 70 år har han inga planer på att pensionera sig från lärartjänsten på Internationella Engelska Gymnasiet (IEKS) på Södermalm i Stockholm. ”Min kärlek till läraryrket är oändlig, jag föddes till lärare”, säger han.

I Eritrea, där Kebrom Tekle är född och uppvuxen, anses lärare befinna sig högst upp på samhällsstegen – näst efter gud.

– Det kan ha medverkat till att jag redan som barn ville bli lärare, säger han och skrattar.

Även om vägen stundtals har varit snårig, så har hans målmedvetenhet att bli lärare alltid funnits där. Den har tagit honom från Eritrea till Södermalm. Från en lärartjänst på universitet i Addis Abeba, via ett SIDA-stipendium i tropisk ekologi som ledde till en doktorsexamen på Uppsala universitet till ett påtvingat asylsökande – och slutligen i hamn som uppskattad gymnasielärare i geografi, miljö-kunskap och samhällskunskap på IEKS, där han har arbetat i 15 år. Den starka drivkraften och energin är också något som han vill förmedla till sina elever.

– Jag är själv en kämpe och jag tror att det smittar av sig på eleverna. När de tackar mig för att de har utvecklats och

presterar bättre, så svarar jag att de inte ska tacka mig – de ska tacka sig själva; det är de som har kämpat, säger han.

– Jag har alltid satt upp tydliga regler för vad som gäller i mitt klassrum – kepsar ska av, mobiler stängas av och när dörren är stängd så förblir den stängd till dess att lektionen är slut. Min erfarenhet är att kräva respekt, föder respekt.

IES organisation:

MILJÖ SOM FRÄMJAR ENGAGEMANG

IES framgångar bygger på förmågan att skapa skolor som är väl fungerande arbetsplatser där lärare kan undervisa och elever lära. För att lyckas har IES tydliga processer och rutiner för att identifiera, rekrytera och utveckla de bästa och mest engagerade ledarna och lärarna.

TYDLIGT LEDARSKAP – REKTORERNAS VIKTIGA ROLL

Internationella Engelska Skolans verksamhet är starkt drivet av sina grundvärderingar, som präglar kulturen och vägleder organisationen. Den främsta uppgiften för ledarna inom organisationen är att inspirera och säkerställa att alla arbetar i enlighet med grundvärderingarna. Det innebär att IES lägger stor vikt vid att rekrytera rektorer – den främsta ledaren på varje skola – som lever och leder efter dessa. Det är rektorernas roll att säkerställa att IES kärnvärden omvandlas till handlingar. Rektorn är fullt ut ansvarig för sina respektive skolor och medarbetare.

Rektorerna har till uppgift att anställa kompetenta medarbetare, att motivera dem att ständigt verka för att främja elevernas akademiska och sociala utveckling samt att säkerställa att de efterlever IES värderingar. De rekryterar lärare som är starkt engagerade i sina ämnen och som kan inspirera sina elever. De är närvarande i skolans vardag,

från att välkomna eleverna på morgonen till att finnas på plats i korridorerna och skolmatsalen under dagens lopp. Rektorerna har med andra ord en både tydlig och ansvarsfull uppgift.

82%

av IES lärare har pedagogisk högskoleexamen
(genomsnitt i Sverige 65%)

I syfte att ge de nya rektorerna bästa möjliga start och förutsättningar att leva upp till de högt ställda förväntningarna genomgår de ett antal introduktionstillfällen under de första månaderna med fokus på viktiga områden som till exempel elevhälsa, arbetsrätt, kvalitet, skollagen och säkerhet.

Det faktum att det finns 46 IES-skolor, och därmed 46 ledare, innebär att rektorerna har en unik möjlighet till samarbete och erfarenhetsutbyte. Tillsammans med de andra ledarna med samma fokus och övertygelse arbetar de regelbundet och konsekvent med skolutveckling.

De stötts också genom ett internt mentorskapsprogram. IES driver dessutom sedan flera år ett ledarskapsprogram för framtida ledare inom organisationen. ▶

ATTRAKTIV ARBETSGIVARE

IES arbetar för att vara en attraktiv arbetsgivare, där marknadsmässiga villkor och en god arbetsmiljö ska vara en självklarhet. Att erbjuda en säker och stimulerande arbetsmiljö är en nyckelfråga för att attrahera kompetenta och engagerade medarbetare till skolorna.

En god arbetsmiljö för lärarna förutsätter att det finns en tydlighet i vad som gäller och att alla arbetar efter samma principer i, och utanför, klassrummet. Det är också att säkerställa att läraren aldrig behöver känna sig ensam i sin yrkesroll, som kan vara utsatt. IES-modellen går

ut på att ha stödpersonal, däribland team inriktade på både elevhälsa och vägledning, som arbetar sida vid sida med lärarna och stöttar dem inom områden som ligger utanför lärarnas expertkunskaper. Detta hjälper lärarna att fokusera på att undervisa, men också till ökad trivsel. IES organisation består även av head of departments och head of years, vilket syftar till att säkerställa kvaliteten på både undervisning och miljö. Denna typ av organisation är unik, jämfört med andra skolor. Det är också en nyckel till våra höga kunskapsresultat och höga behörighet till gymnasiet.

För nyrekryterade lärare inleds anställningen med ett introduktionsprogram. Fokus ligger på IES kärnvärden och metodik. För internationella lärare inkluderas även det svenska skolsystemet och läroplanen. Varje skolår inleds även med en introduktionsvecka för all personal, där fokus

”Vi måste säkerställa att läraren aldrig behöver känna sig ensam i sin yrkesroll, som kan vara utsatt.”

är att samla och engagera all personal kring IES grundvärderingar samt sätta fokus på årets utvecklingsområden.

IES rekryterar många duktiga lärare från andra länder och hjälper på olika sätt till så att ankomsten och introduktionen till Sverige blir så smidig som möjligt. Bland annat bistår IES med information om hur det svenska samhället fungerar och hur det går till att skaffa bostad samt hjälper till med att ordna visum och öppna bankkonto. Många lärare väljer

att stanna på IES och etablerar sig långsiktigt i landet. Lärare från andra länder lockas ofta dels av Sverige, med det som landet erbjuder i form av vacker natur och trygga

villkor, dels av IES med vår profil och kultur. Rekryteringen utanför Sverige är också ett sätt att hantera den svenska lärarbristen.

Personalomsättningen inom IES håller en fortsatt stabil nivå. För samtliga medarbetare var den 25 procent 2022/2023 (20 procent föregående år) och för fast anställda var den 15 procent (13 procent föregående år).

IES har en samarbetspartner för preventiva hälsoinsatser och rehabiliterande hälsovård samt en stödlinje som finns tillgänglig för medarbetarna dygnet runt. För att säkerställa förutsättningar för öppenhet och ansvarstagande har IES en visselblåsarfunktion i samarbete med en utomstående och oberoende aktör. Analyser av medarbetarnas löner genomförs för att säkerställa att det inte förekommer några omotiverade löneskillnader mellan kvinnor och män. //

”Vi kartlägger alla elevers behov och förkunskaper för att kunna hjälpa varje individ på bästa sätt. Vi följer också kontinuerligt upp hur de utvecklas över tid, för att säkerställa att var och en får tillräckligt med stöd.”

”En del barn som kommer hit kan ingen, eller är svaga i, svenska och kanske även har bristande kunskaper i engelska. Det gäller att vara innovativ och kreativ för att hjälpa dem att komma ifatt sina klasskamrater. Vi arbetar bland annat med bildstöd, vilket har visat sig vara ett effektivt hjälpmedel.”

”Vi arbetar också för att stimulera läsning och få barnen att besöka skolbiblioteket. Vi arrangerar författarbesök och bokcirkel, vilket många elever uppskattar.”

SEMKA LJUBIJANKIC
ACADEMIC MANAGER ÅK 7-9, IES ESKILSTUNA

“Vi duckar inte för problem i den här skolan”

JIMMY CEBULA, BITRÄDANDE REKTOR, IES ESKILSTUNA

– Vi duckar inte för problem i den här skolan. En viktig del av framgången vi har med eleverna och skolan bottnar i att eleverna hela tiden har trygga vuxna som de kan kommunicera med.

– Alla måste känna sig sedda och veta att det hela tiden finns trygga vuxna som uppmärksammar det som händer i skolan och som de kan vända sig till.

– Med tanke på de sociala problemen i området där vår skola ligger i Eskilstuna är det extra viktigt att erbjuda eleverna en trygg miljö i skolan med vuxna som är goda

förebilder. Förutom hög akademisk kvalitet på undervisningen, är det också viktigt att stimulera dem utanför klassrummet med fritidsaktiviteter som kan engagera dem. Självtävlar jag i armbrytning, vilket en del tycker är kul att få testa tillsammans med mig.

– Vi samarbetar intensivt med socialtjänsten och polisen i Eskilstuna inom projektet SSPF (skola socialtjänst polis fritid) för att förebygga missbruk och kriminalitet bland barn och unga i Fröslunda. Målet är att alla ungdomar ska ha en fungerande skolgång och ett liv fritt från kriminalitet och droger. Det här samarbetet innebär att vi snabbt kan identifiera beteenden som väcker oro i omgivningen – hos familj, skola, polis eller fritidsverksamhet. Därmed kan vi också sätta in åtgärder och arbeta med familjen och socialtjänsten för att förhindra att en ung person fastnar i brottslighet.

“Jag trivs här, det väldigt bra stämning på skolan och i min klass. Vi brukar hjälpa varandra med läxor, jag och min bästa kompis facetimar ofta efter skolan och hjälps åt. Det är kul och det går lättare då.”

“Det var lite jobbigt med engelskan först, men efter ungefär en månad gick det bra och nu är det inte längre ett problem.”

ISABELLA, KLASS 5C, IES JÖNKÖPING

3 600

anställda i IES i september 2022, en ökning med 3 procent jämfört med september 2021.

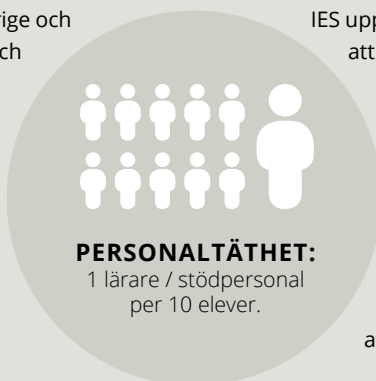
2 300

lärare anställda i september 2022, samma antal som i september 2021.

969

Internationella lärare anställda i IES i september 2022.

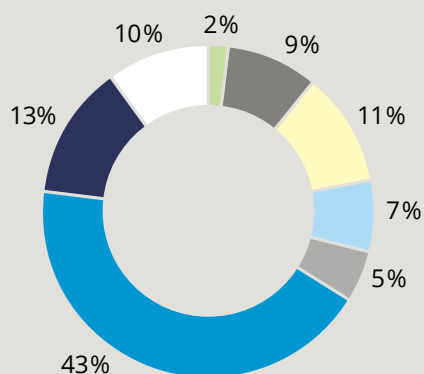
IES medarbetare kommer främst från Sverige och engelsktalande länder som Kanada, USA och Storbritannien. Omkring 2300 av IES totalt 3600 medarbetare är lärare. 82 procent av lärarna har pedagogisk högskoleexamen, varav 43 procent är utbildade vid svenska högskolor och 39 procent har lärarexamen från andra länder. I Sveriges samtliga grundskolor har i genomsnitt 65 procent av lärarna en pedagogisk högskoleexamen.

IES uppmuntrar lärare från andra länder att skaffa sig en svensk lärarlegitimation.

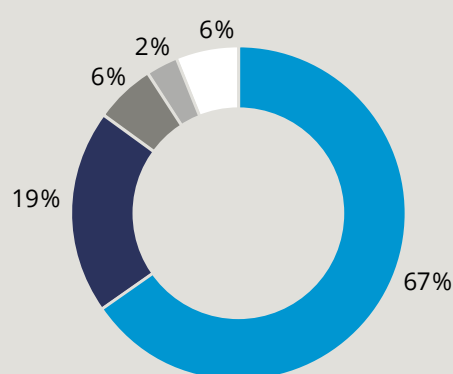
IES-modellen går ut på att ha stödpersonal, däribland team inriktade på både elevhälsa och vägledning, som arbetar sida vid sida med lärarna och stöttar dem inom områden som ligger utanför lärarnas expertkunskaper. Detta hjälper lärarna att fokusera på att undervisa.

Lärares ursprung

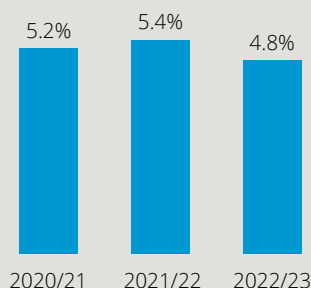
■ Sverige ■ Storbritannien och Irland ■ USA
■ Kanada ■ Övriga Europa ■ Övriga världen
■ Sydafrika ■ Australien och Nya Zeeland

Anställda per yrkeskategori

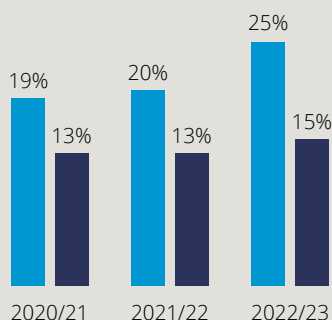
■ Lärare ■ Elevstöd ■ Administration
■ Skolledare ■ Övrig skolpersonal

Sjukfrånvaro

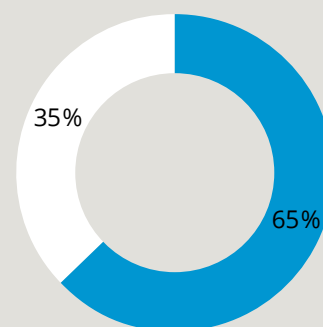
■ All personal

Personalomsättning

■ All personal ■ Fast anställda

Könsfördelning anställda

■ Män ■ Kvinnor

Gabriel Heller Sahlgren, forskare:

”SVERIGE HAR ETT AV DE MEST LIKVÄRDIGA SKOLSYSTEMEN I OECD”

Sverige har totalt sett ett av de mest likvärdiga skolsystemen i OECD – och når ungefär samma likvärdighetsnivåer som övriga Norden. Det menar Gabriel Heller Sahlgren, forskare vid Institutet för Näringslivsforskning och London School of Economics. I ett par rapporter pekar han på att den negativa bilden som har dominerat under senare år av kunskapsnivån i svensk skola inte stämmer.

Under 2000-talet har bilden av fallande kunskapsmässig kvalitet präglat den svenska skoldebatten. Längre stämde denna bild också med verkligheten, då Sveriges elevprestationer föll kraftigt i internationella prov, enligt Gabriel Heller Sahlgren.

– Men min forskning visar att sedan runt 2010 har resultaten i alla internationella undersökningar ökat bland framför allt elever med inhemsk bakgrund – som i dag presterar bland de bästa i världen i jämförelse med motsvarande elever i andra länder, säger han.

Enligt Gabriel Heller Sahlgren är det först nu som politiker och media börjar få upp ögonen för att den förändrade demografin påverkar de svenska elevernas resultat.

BETYDELSEN AV SOCIOEKONOMISK BAKGRUND HAR INTE ÖKAT

I sin rapport har Gabriel Heller Sahlgren analyserat hur likvärdigheten har utvecklats i Pisa – och hur den står sig i jämförelse med andra OECD-länder – efter det att man har tagit hänsyn till variationer i elevsammansättning som kan härledas till den ändrade demografin.

– Det visar sig att betydelsen av elevers socioekonomiska bakgrund för kunskaperna inte har ökat alls sedan tidigt 2000-tal. Den svenska skolan var i Pisa 2018 också en av de mest kompensatoriska i hela OECD – och precis lika kompensatorisk som skolsystemen i övriga Norden,

inklusive Finland – när man jämför lika med lika.

– Kanske ännu viktigare är att likvärdigheten i det svenska skolsystemet i den senaste Pisaundersökningen stod sig väl i jämförelse med andra länder, när man jämför lika med lika. Sverige har totalt sett ett av de mest likvärdiga skolsystemen i OECD och når ungefär samma likvärdighetsnivåer som övriga Norden, säger han.

INGA ENKLA LÖSNINGAR

Enligt Gabriel Heller Sahlgren är den stora utmaningen för svensk skola idag hur vi ska lyckas kompensera för det mer demografiskt komplicerade elevunderlaget.

– Sanningen är att det inte finns några enkla lösningar på de likvärdighetsproblem som detta har medfört – och skolan kommer inte ensam att kunna hantera dessa. Ett nödvändigt första steg i utformningen av lösningar är dock att acceptera problemformuleringen. Vi måste börja diskutera det svenska skolsystemets utfall på ett ärligt sätt.

– I en annan rapport har jag presenterat forskning från USA, England och Chile som visar att utbildningsmodellen ”No Excuses” skulle kunna vara en möjlig väg. Modellen beskrivs bäst som ”varmt traditionell” och grundas i höga förväntningar både på elevers uppförande och akademiska prestationer. Skolor som använder denna modell, många lokaliserade i utsatta områden, lyckas ofta mycket väl kunskapsmässigt och effekterna är i flera fall starkast bland elever med utländsk bakgrund och svaga språkkunskaper. //

